

Siirt İlinin Suç ve Suçluluk Yapısı
The Crime and Criminal Structure of Siirt

Öz

Suç, belirli bir zamana veya mekâna göre farklılık arz etse de tarihin başlangıcından beri var olmuş, tarih sahnesinden şimdiye dek silinmemiş çok eski bir olgudur. Suç, mekânsal boyut ile de ele alınmış ve genel bir kanaate, modern karmaşık kent toplumlarında geçmişe nazaran çeşitlenmiş ve farklılaşmıştır. Bu anlamda, kentlerde daha farklı ve fazla suç işlendiği ön kabulünden yola çıkarak çalışmada kent, çalışma alanı seçilmiştir. Bu çalışmada, 2009-2019 yılları arasında Siirt şehrinde polis sorumluluk bölgesi içerisinde meydana gelen suç türlerinin cinsiyete, yaşa, eğitime, medeni duruma ve çeşitli değişkenlere göre dağılışı üzerinde durulmuştur. Çalışmada, Siirt İl Emniyet Müdürlüğü (Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Birimi, Asayiş Birimi, Güvenlik Şube ve Çocuk Birimi) ve Türkiye İstatistik Kurumu Siirt Bölge Müdürlüğü'nden alınan veriler kullanılmıştır. Siirt'te en fazla suç işlenen yıl 2014 yılı (5.657), en az suç işlenen yıl 2009 yılı (2.623) olmakla birlikte, 2009-2019 yılları arasında toplam 50.592 suç işlenmiştir. Bu suçlar içinde ilk sırayı asayiş suçları (40.030) almakla birlikte; asayiş suçları içerisinde kasten-taksirle yaralama (14.364) suçu en fazla işlenen suç olmuştur. Ortaya çıkan sonuçlar sosyal, ekonomik ve demografik özelliklerin suç üzerinde doğrudan etkili olduğunu göstermiştir.

Sadullah Seyidoğlu

Öğretim Görevlisi, Siirt Üniversitesi

sseyidoglu@siirt.edu.tr

Orcid: 0000-0002-5735-5086

Article Type / Makale Türü

Research Article / Araştırma Makalesi

Anahtar Kelimeler

Suç, Suçluluk, Siirt, Suç İstatistikleri

Keywords

Crime, Criminality, Siirt, Crime Statistics

Submitted: 15 / 09 / 2020

Accepted: 14 / 10 / 2020

Abstract

Although crime differs according to a specific time or place, it is a very old phenomenon that has been existed since the beginning of history and has not been erased from the stage of history up to now. Crime has also been addressed with a spatial dimension, has become different, and been varied in general opinion, compared to past in modern complex urban societies. In this sense, the study area is chosen based on the presumption that type of crimes are becoming diversified and crime rate is higher in cities. It focuses on the distribution of types of crimes that committed in responsibility zone of Siirt provincial directorate of security from 2009 to 2019 years, according to gender, age, education, marital status and various variables. In the study, Siirt Provincial Security Directorate (Department of Anti-Smuggling and Organized Crime, Department of Public Order, Security Branch and Children Unit) and data obtained from Regional Directorate of Siirt Turkey Statistical Institute. In Siirt, the year with the highest number of crimes was 2014 (5.657) and the least crime was committed in 2009 (2.623), with 50.592 crimes committed from 2009 to 2019 years. Although security crimes (40,030) take the first place among these crimes, willful reckless injury (14.364) was the most committed crime among Crime against Public order. The obtained results accentuated that social, economic and demographic features have immediate influence on the crime.

Giriş

İnsanlık tarihinin başlangıcından itibaren, insanlar bir arada yaşamaya başlamış, toplumsal kurumları oluşturmuş, aralarındaki düzeni sağlayabilmek için çeşitli teşekküller icat etmişlerdir. Aralarında tesis etmeye çalıştıkları düzenin toplumsal alanda hâkim olabilmesi için uyulması zorunlu çeşitli kuralları da benimsemişlerdir. Süreç içerisinde suç, oluşturulan kurallara, normlara uyulmaması ile birlikte ortaya çıkmıştır. Bu anlamda suçun, insanlık tarihiyle başlamış ve tarih sahnesinden şimdiye dek silinmemiş, oldukça eski bir olgu olduğunu belirtmek mümkündür. Suç olgusunun toplum içerisinde tamamen silindiği hiçbir dönemle karşılaşmamakla birlikte, suç ile ilgili olarak önem arz eden asıl durumun onu tamamıyla ortadan kaldırmak değil, suçu çeşitli yöntemlerle kontrol altına almak, yani mümkün olduğunca asgari sınırlarda tutabilmek olduğu anlaşılmıştır.

Suç ile ilgili olarak literatürde yapılan tanımlamalara bakıldığında suç ile birlikte sapma olgusuyla da karşılaşmaktayız. Kanunlarda açık bir şekilde yasaklanmış olup, ayrıca karşılığında bir ceza öngörülen her türlü eylem suç olarak tanımlanırken; sapma, toplumsal normların kabul edilebilir olarak nitelendirdiği durumların dışında kalan, bu normlara aykırı olarak nitelendirilebilecek her türlü davranış olarak tanımlanabilir (Dolu, 2011: 32). Birbirleriyle ilişkilendirilen bu iki kavramın birbirlerinden farklı oldukları söylenebilir. Zira bir eylemin suç olup olmadığını anlamak için hukuk sistemi içinde, var olan ve kabul gören kurallarda yasaklanan bir eylem olup olmadığına bakmamız gerekirken; sapma için ise, bir eylemin toplumda var olan sosyal normlar ve değerlerle ne ölçüde uyumlu olduğuna bakmak şarttır ve bir değerlendirme yapmak gereklidir. “Suç Teorileri” isimli kitabında Dolu (2011: 34), “Her ne kadar çoğu sapma teşkil eden davranış suç olarak tanımlanmış olsa da her suç bir sapma olmadığı gibi her sapma da bir suç değildir.” diyerek bu iki kavramın farklılıklarına dikkat çekmektedir.

Çalışmamızda veriler ışığında suç olgusunun izahı sürecinde cinsiyetin, yaşın, eğitim durumunun, medeni durumun, sosyal, kültürel, demografik ve ekonomik etmenlerin suç ve suçluluk üzerinde önemli bir konuma sahip olduğu fikri barınmaktadır. Nitekim, suç eylemlerinde bulunan kişilerin çoğunlukla erkek, genç yaşta olan, düşük eğitilmiş ve evli (suça sürüklenmiş çocuk oranları hariç) olduğu ortaya konulmaktadır. Aynı zamanda, suç faaliyetinin ortaya çıkışını göç, işsizlik, yoksulluk, modernleşme, kentleşme, ailevi bağların zayıflaması gibi olgular da etkileyebilmektedir. Şüphesiz, suç olgusu ile bahsedilen değişkenler ve bahsedilen nedenler arasındaki ilişkinin irdelenmesi süreci hem Sosyoloji bilimi hem de Kriminoloji bilimi açısından önem arz etmektedir. Çalışmada suç ve suçluluk hakkında çeşitli tanımlamalar yapılacak, Siirt ilinde son on bir yıllık süreçte ortaya çıkan genel suçluluk olgusu serimlenecek, suçluluğun artışında etkili olan nedenler irdelenecek ve çalışma sonuçlandırılıp çeşitli öneriler verilerek tamamlanacaktır.

Suç ve suçluluğu ortaya koyan çalışmalarda kullanılan veri kaynakları genellikle suç istatistikleri olmaktadır. Ülkemizde araştırmalarda çoğunlukla polis istatistikleri, adalet/cezaevi istatistikleri ve Jandarma istatistikleri esas alınmaktadır. Polis istatistikleri, polise intikal eden suçları içeren, diğer bir ifade ile polis tarafından, emniyet müdürlüklerinde oluşturulan birimlerce tutulan istatistiklerdir. Adalet/cezaevi istatistikleri; yargıya, mahkemelere, Cumhuriyet Başsavcılıklarına intikal edip, ceza infaz sistemi içerisinde bulunan suçlulara ilişkin verileri içermektedir. Polise intikal etmiş olan suçların hepsi, mahkemeye yansımadağı için adalet istatistiklerinde görünmemektedir. Bu açıdan, adalet istatistikleri ve polis istatistikleri farklı olabilmektedir. Jandarma istatistikleri ise, sadece jandarma bölgesinde, kırsal alanlarda işlenen ve jandarma birimlerine bildirilen suçları kapsamaktadır. Çalışmada, Siirt’te polis bölgesini kapsayan suç verileri irdelenmiştir. Bahsedilen bu veriler, Siirt Emniyet Müdürlüğü’nden özel bir izinle alınmış olan, 2009-2019 yılları arasını kapsayan verilerdir.

Bu çalışma, betimleyici özelliğı ağır basan, teorik aşamadan oluşan bir araştırmadır. Bu çalışmada, suçluluğunun Siirt ilindeki görünümünü ortaya koyabilmek için resmi istatistiksel veriler kullanılarak, Siirt ilinde görülen suç oranının ve suç türlerinin, 2009-2019 yılları arasında, polis sorumluluk bölgesi içerisinde, yani Siirt Merkez, Kurtalan, Eruh, Baykan, Şirvan, Pervari ve Tillo ilçe merkezlerinde meydana gelen suç türlerinin ve oranlarının; cinsiyet, yaş, eğitim, medeni durum ve çeşitli değişkenlere göre dağılışı ve yaşanan sosyal çevre ile birlikte detaylı olarak analizi üzerinde durulmuştur. Burada, suç faaliyetlerine girişmiş olan kişilerin çeşitli değişkenler açısından özelliklerinin suç işleme üzerinde nasıl bir etkide bulunduğu hususu oldukça önem arz etmektedir. Veriler kullanılarak oluşturulan tablolar, skalalar ve grafikler çalışma alanına farklı bir bakış açısıyla bakmayı sağlamıştır. Böylelikle Siirt ilinin on bir yıllık suç ve suçluluk durumu ortaya çıkarılmış, anlamlı olarak addedilebilecek çeşitli değişkenler ile analizlere tabi tutulmuştur.

Çalışmamızda ikincil veri kullanılmıştır. İkincil veriler, bir sorunun çözümlenebilmesi için, bir konu hakkında karar verilebilmesi için, bir konunun betimlenebilmesi için gerekli olabilecek her türlü bilgilerden veya olgulardan oluşmaktadır (Arıkan, 2007: 99). İkincil veriler, ulaşılması güç veya imkânsız olan çeşitli verilerle ilgili daha önce hazırlanmış dokümanlar veya yapılmış çalışmalarda kullanılmış verilerden oluşmaktadır. Bu veriler, ister nicel araştırmayı isterse de nitel araştırmayı gerçekleştiren kişi tarafından ilgili kişi, kurum veya kuruluşlardan elde edilen veriler

kategorisinde yer almaktadır (Arıkan, 2013: 44-45; Karabey, 2020: 118). Bu anlamda, bir şehrin resmi devlet istatistikleri ve veri tabanından alınan veriler ile ikincil veri analizi yaparak o şehir ile ilgili genel veya özel sosyal, kültürel, ekonomik durum serimlenmeye çalışılır.

1. Suç ve Suçluluk Olgusu

Güvenlik sorununa yol açan, endişe, tedirginlik, korku kaynağı olan önemli problemlerin başında suç olgusu gelmektedir. Bundan kaynaklı olarak ilgili literatür incelendiğinde suç konusunun işlendiği araştırmalar günümüzde önemli olarak kabul edilmektedir. Suç, olgusal açıdan karmaşık bir yapıya sahiptir. Bu nedenle, suç ve suçluluğun farklı bilim dalları açısından ele alınması, bilim dalları içerisinde farklı değişkenler ile kritize edilmesi gerekliliği hasil olmuştur (Kızmaz, 2004: 292). Fakat şunu belirtmek gerekir ki bu çalışmada, suç olgusunun sadece Siirt ilinde 2009-2019 yılları arasındaki oransal değişimi ve bu değişimin sosyal, ekonomik ve demografik görünümü üzerinde durulmaya çalışılmıştır.

Suç sosyal bir olgudur, bu açıdan suç probleminin çözümü için yine sosyal alana bakılmalı, toplum ile beraber çalışma yürütülmelidir. Suçun sosyolojik, psikolojik, biyolojik, ekonomik, kültürel nedeni olabildiğinden; suç ile ilgili sayıca fazla teori ile karşılaşabilmekteyiz (Esgin, 2004: 249-255). Sosyolojik açıdan suç, sosyal alanın etkisi ile şekillenen bir sosyal olgu olarak görülmektedir. Bu açıdan, toplumların zamanda ve mekânda farklılık arz etmesi realitesi ile birlikte, suç tanımlarının ve türlerinin değişime uğradığı söylenebilmektedir.

Suç, süreç içerisinde toplumun değer yargılarına göre değişebilmektedir. Bazı toplumlarda suç kabul edilen eylem diğer toplumlar için sıradan bir eylem olarak görülebilmektedir. Modern toplumlarda da suç değişkenlik göstermektedir. Bu nedenle suçun tam anlamıyla tarifini yapmak, neyin suç kabul edileceği neyin suç kabul edilmeyeceği devamlı tartışma konusu olagelmıştır (Karababa, 2007: 4).

Suç olgusu, toplumları ciddi bir şekilde etkiler ve etkileniş uzun süre, hatta ömür boyu devam eden bir niteliktedir. Suçluluğun ve mağduriyetin hedef kitlesi çok geniş bir kesimi kapsamaktadır. Bu açıdan, suçlunun ve mağdurun ne zaman, nerede ortaya çıkacağını net bir şekilde bilmek, suç faaliyeti için önleyici tedbirler almak oldukça zor hatta imkânsız olabilmektedir (Geleri, 2003: 26). Genel olarak suç eyleminde, topluma zarar vermek ve var olan kanunlarla ihtilafli olmak vardır (İçli, 1993: 4-5).

Durkheim'a göre suç, kolektif bilincin çeşitli durumlarını ihlal eden ve normal olan sosyolojik bir olgudur. Durkheim suçun normalliyi, gerekliliği ve yararlılığı üzerinde durmuştur. Suç eylemi her toplumda vardır. Bu durum onun normalliyinin kanıtıdır. Bireysel vicdanların tümünde suç eylemlerine itecek duygular vardır. Bu durum onun zorunluluğunun bir kanıtıdır. Ayrıca suç, toplumları durağanlıktan kurtarır. Bu durum da onun yararlı olduğunun kanıtı olmuştur. Suçun yararlı, normal ve kaçınılmaz olduğunu savunan sadece Durkheim değildir. Literatür incelendiğinde, onun gibi düşünen birçok düşünür ile karşılaşmak mümkündür. Mesela Lombroso da "Suç; doğum, ölüm gibi tabii bir olaydır." söylemi ile bu durumu dile getirmiştir (Dönmezer, 1994: 58-59; Çakmak, 2015: 17).

Merton, toplum tarafından belirlenen hedeflere ulaşılabilmesinin engellenmesi ile bireyin suç eylemine girişebileceği düşüncesine karşı çıkmaktadır. Onda, hedeflere ulaşılması sürecinde yasal olarak kabul edilebilecek yolların kapalı olmasıyla birlikte bireyde oluşabilecek düşmanlık, kaygı, kindarlık gibi duyguların oluşmasına ve böylelikle psikolojik ve sosyal bozuklukların oluşabileceği, bu durumun da kişiyi suç eylemine götürebileceği fikri vardır (Çakmak, 2015: 19).

Sosyo-kültürel bir değerlendirme gerçekleştiren Sutherland'a göre suç, öğrenme süreci ile ilgili olup, herhangi bir kültür içinde etki altında olan bireyin öğrendiği bir şeydir. Taft da Sutherland ile paralellik arz eden bir görüş sergilemiştir. Taft'a göre suç; egemenlerin, topluma zarar veren davranışların veya örf-adetlerin belirlediği bir olgudur. Bu belirleme ile ihtilafa düşüldüğünde suç ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla kültürel olarak ele alınan suç, bir belirlemenin öğrenilmesi süreci ile de ilgilidir (Dönmezer, 1994: 58-59).

Temel olarak suçun iki unsurunun varlığından bahsedilebilmektedir. Bir suçun gerçekleşebilmesi için ilk unsur, iç ve dış dürtülerin etkisiyle eyleme geçmek (motivasyon süreci) iken; ikinci unsur, suç işlenebilmesi için oluşacak fırsattır. Bir suçun gerçekleşebilmesi için iki

unsurun aynı anda var olması gerekliliği vardır. Bu durumda suçu gerçekleştirecek olan birey, uygun fırsat bulduğunda dürtülerinin etkisiyle faaliyete geçecek, suç fiilini gerçekleştirecek ve suçlu olarak nitelendirilmeye başlanacaktır (Dolu, 2013: 4).

Genel itibariyle suç, insanın bulunduğu her alanda var olmuştur ve önleme çabalarına rağmen var olmaya da devam edecek gibi gözükmektedir. İnsanların beraberce yaşadıkları alanlarda suç olgusu önemli bir yer kaplamakta ve diğer bilimlerde olduğu gibi sosyoloji biliminin alanında da araştırma ve inceleme konusu olmaktadır. Her bilim dalı içerisinde alt dallarda inceleme alanı bulan suç, Sosyoloji’de “Suç Sosyolojisi” alt dalı kısmında toplanmakta ve bu hususta suçun meydana geldiği sosyal alanı, şartları, nedenleri ve özelliklerini dikkate alarak suç yaklaşımları ortaya atılmaktadır. Daha önce de belirttiğimiz üzere, asıl problem suçun kesin bir tanımının olmayışı ve geçerli bir tanımının yapılamayışı nedeniyle karşılaşılan zorluklardır. Suç, eylemselliğinde korku ve şiddet barındıran, mevcut normların, değerlerin ihlali ile oluşan ve yasaklanmış fiillerin tümünü kapsayan bir niteliktedir. Aynı zamanda bu kurallar ve eylemler toplumsal, mekânsal ve zamansal-dönemsel olarak değişmekte ve şekil almaktadır.

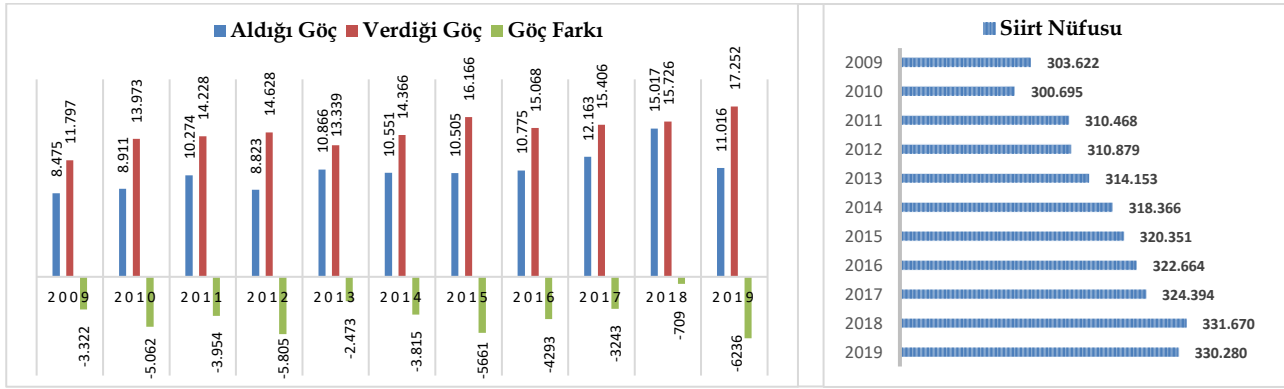
Suç türlerinin fazla oluşundan (hırsızlık, adam öldürme, siber suçlar vs.) veya suç ile bağlantılı olabilecek çeşitli değişkenlerin (yoksulluk, sorunlu aile yapısı, eğitim seviyesi vs.) varlığından kaynaklı olarak ayrıca bireysel özelliklerden (yaş, cinsiyet vs.) dolayı suç olgusu çoğu disiplinin ilgisini çekmiş, disiplinlere inceleme konusu olmuştur (Kızmaz, 2005: 150). Suç, özellikle 20. yy’da birçok disiplinin ilgi alanına girmiş iken, bu disiplinler arasında suçun çözümlenebilmesi açısından en başarılı olarak sosyoloji bilimin ön plana çıktığını da belirtmek mümkündür (İçli, 2003: 513). Nitekim, suç bir sosyal alan içerisinde gerçekleşirken, sosyal alan içerisindeki faktörler suç eyleminin gerçekleşmesi üzerinde direkt olarak etkili olabilmektedir.

Suç veya sapma olgusunu ortaya çıkaran nedenler ilk önce insanların fiziksel ve biyolojik özellikleriyle ilişkilendirilmiş, daha sonraki süreçte psikolojik ve sosyolojik değişkenlerle aralarındaki bağlantı ortaya koyulmaya çalışılmıştır. Böylelikle “suç motivasyonu” olarak ifade edebileceğimiz suçun sebeplerine, suçun oluşmasında etkili olabilecek unsurlara ilişkin çeşitli teoriler ortaya çıkmıştır. Suç teorileri, literatürde oldukça geniş bir yer kaplamakta, farklı perspektifleri bünyesinde barındırmaktadır. Bu açıdan, geniş bir değerlendirme yapılması gerektiği için çalışma içerisinde suç teorilerine yer verilmediği belirtilmelidir.

2. Siirt İlinin Genel Suç ve Suçluluk Yapısı

Suç, suçluluk ve şiddet açısından Siirt ilinin analizi veya Siirt ilinde gerçekleşen suç, suçluluk ve şiddet olaylarının oranlarının tespiti, ilin diğer sosyal, kültürel ve ekonomik değişkenleri açısından da bir fikir verme adına önem taşımaktadır. Özellikle işsizlik ve istihdama ilişkin veriler, aile sorunları, çocuk ve gençlik dönemine ilişkin toplumsal sorunlar, kültürel yapı ve değişim gibi sosyal dinamikler suç olgusuyla yakından ilintili değişkenler olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle, illerde işlenen suç, suçluluk ve şiddet oranları aynı şekilde illerin sosyal refah düzeyi, gelişmişliği hakkında bazı saptamalarda bulunmak açısından önem arz etmektedir. Herhangi bir ilde gerçekleşen suç olayları veya yüksek düzeydeki suçluluk oranı bir kentin sadece güvenilirlik durumunu belirlememekte, aynı zamanda kentin sosyal, ekonomik ve kültürel gelişmesini de etkilemektedir. Ekonomik yatırımlar, sanayileşme ve kalkınma hamleleri, genelde şiddet, suç, suçluluk ve terör olaylarının az olduğu, insanların kendilerini huzur ve güvende hissettiği alanlarda daha fazla gerçekleşmektedir.

Suç ve suçluluk durumunun serimlenebilmesi için çalışma evreninin demografik özelliklerinin bilinmesi şarttır. Bu açıdan suçluluk durumu, evren nüfusu dikkate alınarak yorumlanabilmektedir. Bu bağlamda Siirt iline ait demografik verilere göre, Siirt’in 2009 yılı toplam nüfusu 303.622 iken, 2019 yılında ise nüfus 330.280’e yükselmiştir. Siirt ili yoğun bir şekilde göç veren bir il olup son on bir yıllık süreçte yaklaşık %10’luk bir nüfus artışı yaşamıştır (Grafik 1). Nüfus artış oranları ve suç oranları karşılaştırıldığında suç oranlarının bu denli artış göstermesi manidardır. Salt nüfus yoğunluğu dikkate alındığında, normal şartlarda suç oranlarının da yaklaşık olarak nüfus artış oranı ile paralellik arz etmesi beklenebilmektedir. Fakat on bir yıllık süreçte nüfus %10 civarında artış göstermişken, suç oranlarında yaklaşık iki kat artış görülmektedir.

Grafik 1. Siirt'te Nüfus Hareketliliği ve Genel Nüfus Tablosu
(TÜİK, 2009-2019)

Grafik 1'de de görüleceği üzere, son on bir yıllık dilimde Siirt'te sürekli olarak göç farkının olduğu söylenebilir. 2009 yılında gerçekteşen göç farkı -3.322, 2019 yılında ise -6.236 olmuştur. Göç farkının sürekli olarak aynı ortalamalarda seyrettiği, bu ortalamanın 2018 yılında oldukça düştüğü (-709) görülmektedir. Göç farkının en fazla gerçekteştiği yıl ise 2019 yılı olmuştur.

Siirt ilinde, 2009-2019 yılları arasında, kaçakçılık ve organize suçlarla mücadele birimi, asayiş birimi, güvenlik şube ve çocuk birimine intikal etmiş toplamda 50.592 suç sayısı bulunmaktadır (Tablo 1). Suç oranlarında on bir yıllık süreçte yaklaşık iki kat artış yaşamış, 2009 yılında gerçekteşen suç toplamı 2.623 iken, 2019 yılında bu sayı 5.083 olmuştur.

Tablo 1. Siirt İli 2009-2019 Yılları Arası Toplam Suç Sayıları

YIL	SUÇ TÜRLERİ					NARKOTİK	TEM		
	ASAYİŞ ŞB.	KOM	ÇOCUK ŞB.	GÜVENLİK ŞB.	TOPLAM				
2009	2132	370	100	21	2623	GÜVENLİK GEREKÇESİYLE VERİ ALINAMAMIŞTIR.	GÜVENLİK GEREKÇESİYLE VERİ ALINAMAMIŞTIR.		
2010	2465	836	105	26	3432				
2011	3118	1151	136	13	4418				
2012	3886	1306	209	7	5408				
2013	3463	821	235	2	4521				
2014	4347	1069	233	8	5657				
2015	4037	359	331	24	4751				
2016	3720	1210	179	30	5139				
2017	4201	539	163	29	4932				
2018	4136	224	231	37	4628				
2019	4525	344	186	28	5083				
TOPLAM	40030	8229	2108	225	50592				
2009-2019 DEĞİŞİM (%)	113	-8	86	34	94				

Kaynak: SİEM, 2009-2019.

Tablo 1'e göre, asayiş suçları toplam suçlar içerisinde en yüksek paya sahip suçlardır. Oransal olarak asayiş suçlarını kaçakçılık ve organize suçlar, suça sürüklenmiş çocuk oranları ve güvenlik şube suç oranları takip etmektedir. Güvenlik gerekçesiyle narkotik suçlar ve terör suçları ile ilgili herhangi bir veri elde edilemediğinden, bahsedilen bu suçlar genel oranlara eklenmemiştir. Suç türleri ile ilgili yıllık artış veya değişim durumu şu şekildedir: 2009 yılında gerçekteşen suç sayısı 2.623, 2019 yılında ise 5.083 (%94 değişim) olmuştur. Oranlar, suç sayıları göz önünde bulundurularak, Siirt ilinde kaçakçılık ve organize suçlarla mücadele ile ilgili, güvenlik ile ilgili, özellikle asayiş ile ilgili suçların, suça sürüklenmiş olan çocuk sayısının her geçen gün arttığını belirtmek mümkündür.

Suç verileri genel olarak değerlendirildiğinde, Siirt ilinde gerçekteşen suç oranlarının son derece yüksek olduğu tespit edilmiştir. Aylık ekonomi dergisi CNBC-e Business'ın geçmiş yıllarda (2009), 37 farklı parametre üzerinden yaptığı çalışmada Siirt ilinin suçluluk açısından problemlili bir il olduğu ortaya konulmaktadır. Bu çalışmaya göre Siirt ili, Türkiye'nin yaşanılabilir illeri

sıralamasında 78. sırada iken; suç oranları açısından, araştırma illeri arasında en yüksek suç oranlarına sahip 15. il olduğu saptanmıştır (<https://www.internethaber.com/sehirlerin-suc-oranlari-foto-galerisi-1184346.htm?page=62> Erişim Tarihi: 25.08.2020).

Suç oranlarındaki bu artışın temel sebepleri arasında, dünya ve Türkiye ile paralel olarak değişim gösteren çeşitli toplumsal etmenler; teknolojinin gelişmesi, ulaşım ve haberleşme olanaklarının artması, göç-göçmen faaliyetlerinin hızlanması, toplumsal bağların zayıflaması, küresel bazda yoğun olarak küreselleşmenin etkisinin görülmesi, cezaların caydırıcı olmaması, modernleşme veya sanayileşmenin etkisi, aile yapısı, eğitim düzeyi, medeni durum, akran grupları, kültürel yapı ve tüm bunların da etkisi ile suç işlemenin kolaylaşması veya yeni suç çeşitlerinin ortaya çıkmış olması etkili olmuştur. Suç faaliyetlerinin ortaya çıkışında etkili olabilecek unsurların incelendiği çeşitli suç kuramlarında ekonomi, işsizlik, işgücüne katılımın düşük olması, yoksulluk, eğitim oranlarının düşük olması gibi temel unsurlar suç faaliyeti üzerinde bir belirleyen olarak tespit edilmiş, suçun temel nedeni olarak kabul edilmiştir. Bu genelleme içerisinde Siirt'teki suçluluk durumu da eklenebilmektedir.

Bireyin toplumsal değerlerle ve normlarla olan bağının güçlü olması onu suç faaliyetleri dışında tutmaktadır. Toplumsal bağı zayıflatabilecek unsurların en önemli olanları arasında işsizlik durumu gelmektedir. Kızmaz'a (2003: 282) göre işsizlik, bireyin sosyal norm ve değerlerle olan bağı zayıflatıcı veya çözücü bir etkide bulunmaktadır. Yani bireyin değerlere olan inancının zayıflaması beraberine bireyin sosyal normlara, hukuka aykırı davranmasını da kolaylaştırmaktadır. İşsizliğin bir diğer etkisi de psikolojik olabilmektedir. İşsiz olan birey kendisine olan öz saygısını yitirebilme, kendisini sosyal alana değersiz olarak görebilmektedir. Süreçle bu durum bireyde psikik hastalıkların, karakter bozukluklarının oluşmasında etkili olmakta, bireyi suç faaliyetlerine itebilmektedir. Bu bağlamda, Türkiye genelinde 2019 yılında işsizlik oranı %13,7, istihdam oranı %45,7 ve işgücüne katılma oranı %53 iken; 2019 yılında Siirt ilinin de içinde bulunduğu TRC3 (Mardin, Batman, Şırnak ve Siirt) bölgesindeki işsizlik oranı %30,9, istihdam oranı %30 ve işgücüne katılma oranı %43,5 olarak açıklanmıştır (TÜİK, 2019). Elde edilen verilere göre, Siirt'te işsizlik oranı Türkiye ortalamasının çok altındadır. İstihdam oranı genel ortalamadan %15,7'lik bir oranla, genel işgücüne katılım oranından ise %9,5'lik bir oranla daha azdır. İşsizliğin ve istihdamın suç faaliyetlerini etkileyebilecek unsurlar olması ön kabulünden yola çıkarak Siirt'teki suç oranlarının artışının yüksek olması bu durumla açıklanabilmektedir. Yani Siirt ilinde işsizlik oranı çok yüksek, istihdam oranı ve işgücüne katılım oranı az olduğundan suç oranlarının bunlara bağlı olarak arttığı söylenebilir.

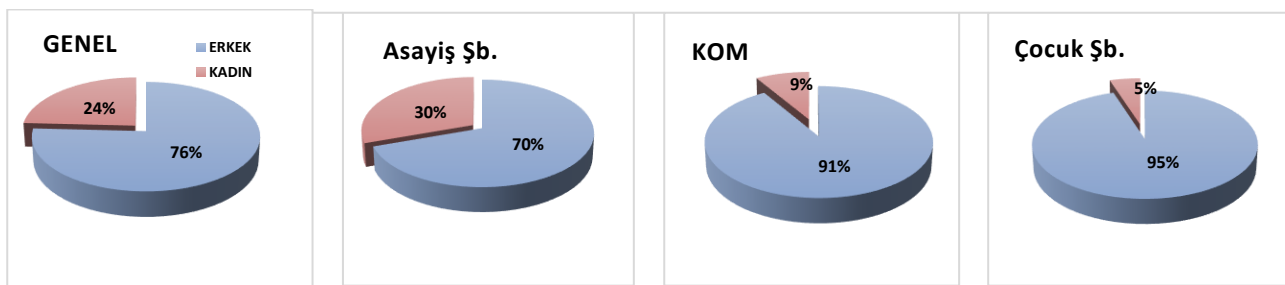
İşsizliğin bir sonucu olarak da görülebilecek yoksulluk da suç üzerinde etkili unsurlar arasında yer almıştır. Ackerman, Gruenewald, Wang ve Minor'a göre yoksulluk, suçla ilişkili değişkenler arasında yer almaktadır. Ackerman'a göre suç, yoksulluk olgusunun bir fonksiyonu durumundadır ve suç eylemlerinin oransal olarak fazla olduğu yerler; iktisadi avantajın bulunmadığı, toplumsal stresin var olduğu, nüfus olarak küçük olarak nitelendirilebilecek, yoksul ve kötü durumdaki şehirlerdir (Ayhan ve Çubukçu, 2007: 36).

Siirt ili nüfusuna göre en fazla göç veren iller arasında olmasına rağmen aynı zamanda göç de alan bir ildir. 2009-2019 yılları arasında en fazla göç aldığı yıl 2019 yılı olup bu nüfus 17.252, 2009 yılında ise aldığı göç 11.797'dir. Aynı zamanda Siirt, 2009 yılında 8.475, 2019 yılında ise 11.016 kişilik göç almıştır (Grafik 1). Bu bağlamda, yapılan çeşitli araştırmalar göç ve suç arasında anlamlı bir ilişki olduğunu ortaya koymaktadır. Siirt ilinde suç oranlarının artış görülmesinde etkili olan unsurlar arasında göç olgusu yer almaktadır. Suç ile göç arasındaki ilişki şu şekilde açıklanabilir: Göç faaliyeti içerisinde olup göç eden kişiler ve aynı zamanda göç edilen yerde yerleşik olarak bulunan kişiler göç olgusundan etkilendikleri için suç eylemlerine daha yatkın hale gelebilmektedirler. Yani göç faaliyeti içerisinde bulunan bireyler, sosyal alan ve sosyal çevre değişimi gerçekleştirdikleri için suç eylemlerine katılım açısından daha yatkınlık kazanırlarken; göç faaliyeti ile birlikte, göç edilen yerde ikamet eden bireylerin sosyal alanı ve çevresi değiştiğinden onlar da suça daha yatkın olabilmektedirler. Göç faaliyeti içerisinde olan birey, farklı dinamiklerin yer aldığı farklı bir ortama girmektedir. Bu yeni sosyal ortam bireyi, içerisinde suçun da olduğu yeni davranışlar sergilemeye

iterken, aynı zamanda bu yeni davranışların sergilenmesi için de bireye uygun bir ortam sağlamaktadır (Kızmaz, 2018: 277-279).

Uluslararası suç istatistiklerine bakıldığında cinsiyet ve suç arasında yakın bir ilişkinin olduğunu gözlemlenmiştir. Bu istatistikler, çeşitli sosyo-ekonomik durumlar nedeniyle erkeklerin kadınlara göre daha fazla suç eylemlerinde yer aldığını göstermiştir. Bu durumun en önemli sebeplerinin başında kadının kamusal alanda (çalışma hayatı, siyasal alan vs.) yer almayışı, kadının sosyal hayata aktif katılımının az olması gelmektedir. Kadının kamusal alanda, sosyal alanda eskiye oranla daha fazla yer almaya başlamasıyla birlikte, kadın suç oranlarında da artış gözlenmiştir (Dönmezer, 1994; Aytaç vd., 2007: 2-3).

Kamusal alan içerisinde erkeklere oranla daha az yer bulabilen kadınlarda, yine bu durumdan kaynaklı olarak işsizlik oranı erkeklere oranla daha fazladır. Türkiye geneli 2019 yılı TÜİK verilerine göre 15-64 yaş aralığındaki erkeklerde işsizlik oranı 12,7 iken, kadınlarda bu oran 16,8'dir (TÜİK, 2019). Daha önce de belirtildiği üzere sosyo-ekonomik nedenler suç olgusu üzerinde belirleyici rol oynarlar. Bu sosyo-ekonomik nedenlerin etkisi, özellikle de işsizliğin etkisiyle kadınlar suç faaliyetleri içerisinde yer alabilmektedirler.

Grafik 2. Siirt İli 2009-2019 Yılları Arası Suç Sayılarının Cinsiyete Göre Oranı
(Kaynak: SİEM, 2009-2019)

Grafik 2'de de görüleceği üzere, Siirt ilinde, 2009-2019 yılları arasında, kaçakçılık ve organize suçlarla mücadele birimi, asayiş birimi ve çocuk birimince verilen suçların cinsiyete göre dağılım sayılarına göre, bu yıllar arasında gerçekleşen suçların %76'sını erkekler, %24'ü kadınlar tarafından işlenmiştir. Genel itibariyle Siirt'te işlenen yaklaşık her dört suçun üçünü erkekler, birini ise kadınlar işlemektedir. Asayiş suçlarını çoğunlukla erkekler (%70) işlemekte iken, kadınlar asayiş suçlarının onda üçünü işlemektedir. Kaçakçılık, organize ve mali suçların yaklaşık onundan birini kadınlar (%9), onda dokuzunu ise erkekler (%91) işlemişlerdir. Suça sürüklenmiş ve koruma ihtiyacı olan erkek çocukların oranı %95 (5.401) iken, kız çocuklarının oranı %5'lik dilime denk gelmektedir.

2.1. Siirt İlinde Asayiş Suçlarının Genel Görünümü

Emniyet Genel Müdürlüğü resmi internet sitesine göre asayiş suçu şu şekilde tanımlanmaktadır: "Toplumsal olaylar, terör ve ideolojik nedenlerle işlenmiş suçlar, ölümlü veya yaralamalı trafik kazaları dahil trafik suçları ile kaçakçılık ve organize suçlar dışında kalan, teşekkül halinde işlenenler de dahil olmak üzere kişiler ve/veya mal varlığına karşı işlenen suçları ifade eder." Bu tanıma göre, asayiş suçlarının genellikle hırsızlık, yan kesicilik, dolandırıcılık, gasp, cinsel suçlar, cinayet vs. gibi suçlardan oluştuğunu belirtebiliriz (<https://www.egm.gov.tr/asayis-suclari> Erişim Tarihi: 20.08.2020).

Asayiş suçları tabii ki sadece bu suçlardan ibaret değildir. Elde edilen verilere göre emniyet il müdürlüğüne kayıt altına alınmış yaklaşık 114 suç türü bulunmakta iken, aşağıdaki tabloda (Tablo 2) bu suçlar arasından en fazla işlenen suçlar verilmiştir. Tabloda en fazla işlenen 18 suç ile ilgili bilgiler verilmiş iken, tabloda yer almayıp, elde edilen veriler neticesinde yaklaşık 96 suç türünün mevcut olduğunu söyleyebiliriz.

Tablo 2. Siirt İli 2009-2019 Yılları Arası Toplam Asayiş Suç Sayıları ve Türleri

	SUÇ TÜRLERİ	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	TOPLAM	2009-2019 DEĞİŞİM %
1	DİĞER (YAKLAŞIK 96 SUÇ TÜRÜ)	317	391	564	805	601	755	756	639	714	749	769	7060	143
2	TAKSİRLE YARALAMA	501	836	875	879	803	817	619	663	721	667	638	8019	28
3	KASTEN YARALAMA	454	351	420	595	500	621	534	583	719	748	820	6345	81

4	KAYIP ŞAHİS	49	121	147	241	211	328	341	244	290	236	294	2502	500
5	MALA ZARAR VERME	112	121	207	193	130	367	325	186	150	145	169	2105	51
6	EVDEN HIRSIZLIK	126	116	197	198	234	260	260	151	185	157	211	2095	68
7	İŞYERİNDEN VE KURUMDAN HIRSIZLIK	88	73	132	169	152	317	250	161	189	164	216	1911	146
8	AÇIKTAN HIRSIZLIK	74	92	110	181	200	199	240	142	150	138	150	1676	103
9	TEHDİT	72	106	126	155	124	124	130	141	188	237	249	1652	246
10	İNTİHARA TEŞEBBÜS, İNTİHARA YÖNLENDİRME	45	41	44	104	143	129	111	129	155	161	124	1186	176
11	TCK 191 KULLANMAK İÇİN UYUŞTURUCU VE UYARICI MADDE SATIN ALMAK, KABUL ETMEK VEYA BULUNDURMAK	12	6	17	48	102	74	67	155	208	145	253	1087	2009
12	HAKARET	40	76	98	83	51	78	85	73	57	81	126	848	215
13	KAYIP EŞYA	4	24	33	56	46	35	27	116	134	119	172	766	4200
14	DOLANDIRICILIK	42	26	36	54	49	57	75	86	86	92	75	678	79
15	CİNSEL SALDIRI, CİNSEL TACİZ, ÇOCUĞUN CİNSEL İSTİSMARI	38	34	45	30	41	42	42	68	59	73	72	544	90
16	ZEHİRLENME	123	18	14	20	14	29	41	64	46	33	23	425	-435
17	REŞİT OLMAYANLA CİNSEL İLİŞKİ	12	14	19	35	33	48	43	44	48	70	47	413	292
18	AİLE HUKUKUNDAN KAYNAKLANAN YÜKÜMLÜLÜĞÜN İHLALİ	3	4	6	11	8	24	40	32	62	86	84	360	2700
19	6136 SKM ATEŞLİ SİLAHLAR VE BİÇAKLAR İLE DİĞER ALETLER HAKKINDA KANUN KAPSAMINDA İSLENEN SUÇLAR	20	15	28	29	21	43	51	43	40	35	33	358	65
TOPLAM		2132	2465	3118	3886	3463	4347	4037	3720	4201	4136	4525	40030	113

Kaynak: SİEM, 2009-2019.

Tablo 2'ye göre, son on bir yıllık süreçte toplamda 40.030 asayiş suçu işlenmiştir. Bu suçların başında toplamda 14.364 suç sayısı ile yaralama (taksirle veya kasten yaralama) suçu iken, onu 5.682 suç sayısı ile hırsızlık (evden hırsızlık, işyerinden-kurumdan hırsızlık, açıktan hırsızlık) suçu takip etmektedir. Genel suç sayılarında olduğu gibi asayiş suçlarında da 2009-2019 yılları arasında artış yaşanmıştır. Doğrusal olarak yıllık artış mevcut olmamakla birlikte, genel itibarıyla her sene suç sayılarının arttığını görebilmekteyiz. Nitekim 2009 yılında işlenen suç sayısı 2.132 iken, günümüzde (2019) bu sayı 4.525 olmuştur.

Yukarıdaki tabloya bakıldığında, 2009-2019 yılları arasında %113'lük bir değişim, diğer bir ifade ile bir artış gerçekleştiği görülmektedir. Bu yıllar arasında Siirt ili genelinde nüfus sayısında azalma gerçekleşmiş olmasına rağmen (Grafik 1) suç sayıları artmıştır. Gerçekleşen suç rakamları yıllar bazında sürekli bir artış eğilimi sergilemiştir. Yıllar bazındaki suç oranlarındaki değişimlere bakıldığında en çok artış gösteren suçların başında; "kayıp eşya", "aile hukukundan kaynaklanan yükümlülüğün ihlali", "uyuşturucu madde satın almak/kabul etmek/bulundurmak", "kayıp şahıs" suçları gelmektedir. Azalma gösteren suçlar içerisinde de "zehirlenme" suçu öne çıkmaktadır.

Siirt'te asayiş suçlarının tümünün bu on bir yıllık süreçte arttığını belirtmekle birlikte bazı suç türlerindeki fazla artış da göze çarpmaktadır. Örneğin, kullanmak için uyuşturucu ve uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak suçları yaklaşık yirmi kat, aile hukukundan kaynaklanan yükümlülüğün ihlali ile ilgili suçlar yaklaşık on sekiz kat, reşit olmayanla cinsel ilişki suçu yaklaşık dört kat, tehdit suçu üç kattan fazla, intihara teşebbüs, intihara yönlendirme suçları yaklaşık üç kat artış göstermiştir.

Tablo 3. Siirt İli 2009-2019 Yılları Arası Kişi Başına Düşen Asayiş Suç Sayıları

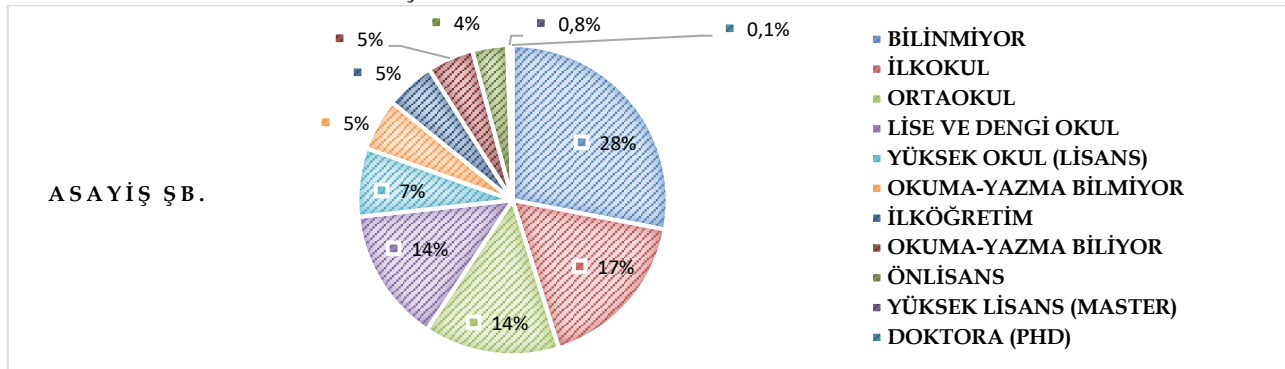
Yıl	İl Nüfusu	Asayiş Suç Sayısı	Kişi Başına Düşen Asayiş Suç Sayısı
2009	303.622	2132	0,007 - ARTIŞ
2010	300.695	2465	0,0081 - ARTIŞ
2011	310.468	3118	0,01 - ARTIŞ
2012	310.879	3886	0,0125 - ARTIŞ
2013	314.153	3463	0,011 - AZALIŞ
2014	318.366	4347	0,0136 - ARTIŞ
2015	320.351	4037	0,0126 - AZALIŞ
2016	322.664	3720	0,0115 - AZALIŞ
2017	324.394	4201	0,0129 - ARTIŞ
2018	331.670	4136	0,0124 - AZALIŞ
2019	330.280	4525	0,0137 - ARTIŞ

Siirt'te Asayiş suç sayısı son on bir yıllık süreçte iki kattan daha fazla artış göstermiştir (Tablo 2). 2009 yılında kişi başına düşen asayiş suç sayısı 0,007, 2010 yılında 0,0081, 2011 yılında 0,01, 2012 yılında 0,0125, 2013 yılında 0,011, 2014 yılında 0,0136, 2015 yılında 0,0126, 2016 yılında 0,0115, 2017 yılında 0,0129, 2018 yılında 0,0124, 2019 yılında ise 0,0137 olmuştur. Kişi başına düşen suç sayılarında 2013, 2015, 2016 ve 2018 yıllarında daha önceki seneye göre azalış, diğer yılların tümünde artış görülmektedir.

Gottfredson ve Hirshi, eğitim durumu ile suçluluk arasında güçlü bir ilişki olduğunu ifade etmişlerdir. Genel itibariyle, suç faaliyetinde yer alanların eğitim durumları iyi değildir. Bu kişiler eğitim kurumlarını sevmezler ve bu kurumlardan kaçma veya erken yaşta terk etme eğilimleri söz konusudur. Eğitim seviyesindeki yükseliş ile birlikte bireylerde beceriler ve yetenekler artmakta, bu durumda bireyler hedeflere ulaşmada yasadışı faaliyetler içinde çok daha az yer almaktadır (Aytaç vd. 2007: 2; Yıldız vd., 2010: 21).

Lochner; suç, eğitim, cinsiyet arasındaki ilişkiye vurgu yaparak, suçun özellikle eğitimsiz olan erkekler arasında öncelikli problem olduğunu belirtmiştir. Becerisi düşük olan bireylerin, okuldan ve işten aldıkları verim de düşük olduğundan suç faaliyetlerinde yer alma olasılıkları yüksek iken; öğrenim görmüş ve becerikli insanların suçluluk oranları çok daha düşüktür (Yıldız vd., 2010: 21-22).

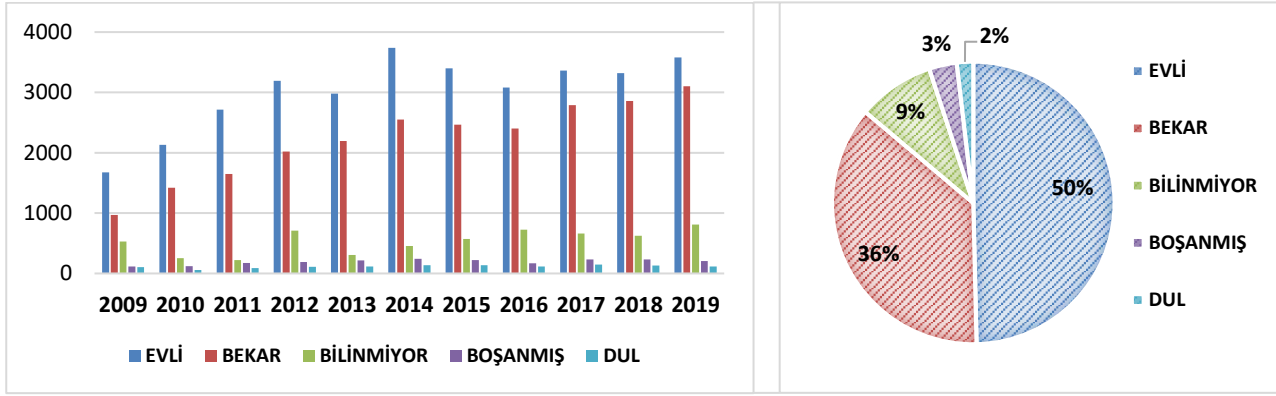
Kızmaz, (2004: 292-294) bireyin sosyalizasyon sürecinin güçlü bir unsuru olan eğitimin, bireyin yaşamındaki davranışların ve ilişkilerin belirlenmesinde büyük bir rol oynadığını belirtmektedir. Bu açıdan, bir davranış biçimi olarak suçun eğitim ile birkaç irtibatlandırması yapılabilmektedir. Eğitim, bireylerde pozitif bilinç kazandırırken onları suç faaliyetleri dışında tutar. Ekonomik sebeplerden kaynaklı olarak oluşabilecek suçların önlenmesi için eğitim, kişilere iş bulabilme olanağı sağlar. Ayrıca, okul ve suçluluk arasında da bir ilişki söz konusudur. Akademik başarı, okul yönetiminin öğrencilere yönelik tutumları, okuldan kaçmalar, kişilerin okula yönelik tutumları, eğitim sistemi, okul ortamı, okuldaki disiplin anlayışı gibi hususlar da suç faaliyetleri ile ilintili olarak inceleme konuları olmuştur.

Grafik 3. Siirt 2009-2019 Yılları Arası Asayiş Suç Sayılarının Toplamının Öğrenim Durumuna Göre Oranı

(Kaynak: SİEM, 2009-2019)

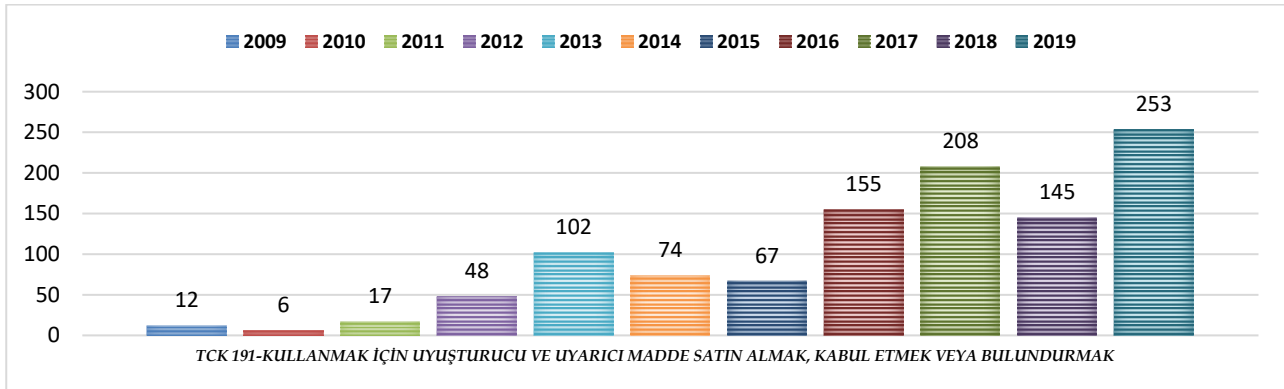
Genel bir kanaatle, eğitim ve suç arasında ters orantı vardır. Çalışmamızda, elde ettiğimiz asayiş suçları verilerine göre de böyle bir durumun var olduğunu söyleyebiliriz (Grafik 3). Yüzdelikler ortalama olup, eğitim durumu ile ilgili bilginin mevcut olmadığı kişiler (%28) ayrı tutulursa, suç işleme oranını en yüksek olduğu kişilerin öğrenim durumunun ilköğretim (%17) mezunu, bunu sırasıyla ortaokul (%14), lise ve dengi (%14), yüksek okul/lisans (%7), okuma-yazma bilmeyenler (%5), ilköğretim (%5), okuma-yazma bilenler (%5), ön lisans (%4), yüksek lisans/master (%0,8) ve doktora/Ph.D. (%0,1) mezunları takip etmektedir. Bu durumda en yüksek suç oranı ilköğretim, ortaokul mezunlarında iken, en düşük suç oranı yüksek lisans, doktora mezunlarındadır.

Grafik 4. Siirt İli 2009-2019 Yılları Arası Asayiş Suç Sayılarının Medeni Duruma Göre Oranı
(Kaynak: SİEM, 2009-2019)

Suç ve kişilerin medeni durumu arasında da anlamlı bir ilişki söz konusudur. Grafik 4 incelendiğinde, on bir yıllık süreçte, her yıl suç işleyen evlilerin sayısının; bekar, boşanmış ve dul olan kişilerin sayısından fazla olduğunu söyleyebilmekle beraber, toplamda evli sayısının bekar sayısından fazla olduğu da görülmektedir. Siirt ilinde asayiş suç faaliyetlerinde bulunanların %9'u hakkında veri elde edilmemiş iken, yarısı (%50) evli, %36'sı bekar, %3'ü boşanmış ve %2'si ise duldur.

Türk Ceza Kanunu'na göre, "Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alan, kabul eden veya bulunduran ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak" madde 191'e istinaden suçtur ve bu suçu işleyen kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır (TCK, m. 191).

Grafik 5. Siirt İli 2009-2019 Yılları Arası "TCK 191-Kullanmak İçin Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Satın Almak, Kabul Etmek veya Bulundurmak" Suçunun Oransal Değişimi
(Kaynak: SİEM, 2009-2019)

Asayiş suçları arasında, uçuk bir artış göstererek günümüzde fazlaca işlenen suçlar arasında bulunan "Kullanmak İçin Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Satın Almak, Kabul Etmek veya Bulundurmak" suçunun on bir yıllık serüvenine değinen grafik 5'e göre, uyuşturucu kullanan, satan ve bulunduran kişilerin sayısı bu süreçte yaklaşık yirmi kat artmıştır. Grafike göre, sayı hemen hemen her yıl artış göstermekle birlikte; 2009 yılında bahsedilen bu suçu işleyen kişilerin sayısı 12, 2019 yılında ise 253 kişi (%2009 değişim) olmuştur.

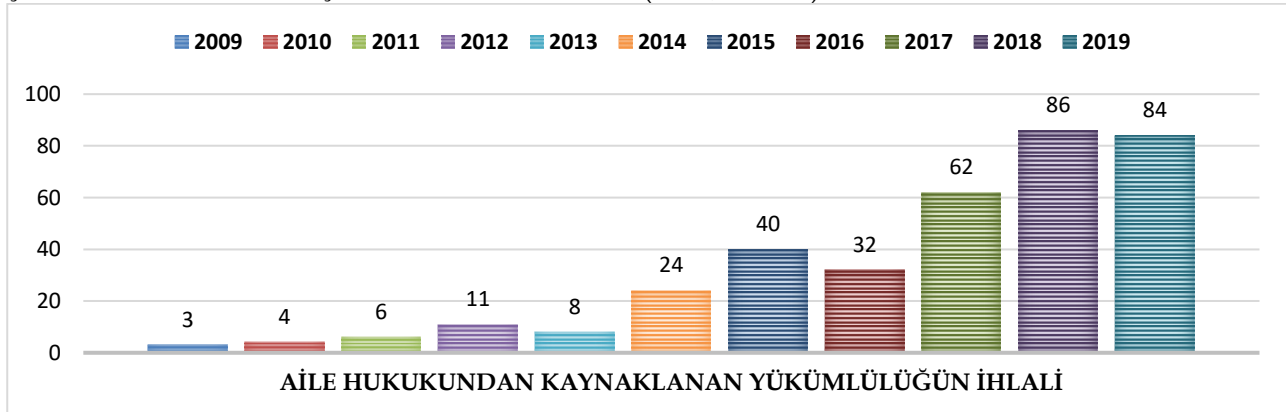
"Kullanmak İçin Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Satın Almak, Kabul Etmek veya Bulundurmak" suçu görüldüğü üzere, on bir yıllık süreç içerisinde artmış olan bir suç olmuştur. Son on bir yıllık süreçte bahsedilen suçun artmasında etkili olan etmenlerin başında "kolay ulaşılabilirlik" gelmektedir. Uyuşturucu maddeyi elde etme özellikle iletişim ve haberleşme olanaklarının gelişmesi ile birlikte eskiye oranla daha fazla olanaklı olmuştur. Uyuşturucu madde elde etmek isteyen kişi, tespiti çok zor olabilecek yöntemler izleyerek, örneğin internet haberleşme uygulamalarını (WhatsApp, Telegram, Line vs.) kullanarak bu fiili gerçekleştirebilmektedir. Takip

edilmesi veya izlenmesi zor olan bu haberleşme olanakları nedeniyle suçlu izini kaybettirebilmektedir. Sadece bu durumdan kaynaklı olarak güçlenen uyuşturucu satıcısı, buldurucusu veya kullanıcısı bu suç faaliyeti içerisinde daha cesurca girebilmekte veya bu suçu daha cesurca sürdürebilmektedir.

Bahsedilen suçun son on bir yıllık süreçte artış göstermesinde etkili olabilecek bir diğer unsur, belirli sınırların aşılmasıyla kaydıyla uyuşturucu buldurma veya kullanmanın cezai yaptırımının az olmasıdır. Belli bir gram veya dozaj aşılmadığı müddetçe kişi uyuşturucu kullanıcısı olarak kabul edilebilmekte, bundan kaynaklı olarak da Yargıtay kararlarına istinaden ağır bir ceza ile karşılaşmamaktadır. Kullanmak için uyuşturucu madde buldurma yani kullanıcı olma ile uyuşturucu madde ticareti yani uyuşturucu taciri olmak açısından çeşitli ölçütler ortaya konmuştur. Bu ölçütlerden en önemli olanları ise yakalanan uyuşturucu maddesinin miktarı, gramajı veya dozajıdır. Bir kişinin uyuşturucu taciri sayılabilmesi için ihtiyaç sınırını aşması gerekmektedir. İhtiyaç olarak da belirlenen miktar kişinin biyolojik, fiziksel ve psikolojik durumuna bağlı olarak değişkenlik göstermekle birlikte, uyuşturucu maddenin cinsine, etkinliğine ve niteliğine göre de farklılık arz etmektedir. Örneğin esrar uyuşturucu maddesinde günlük üç kez kullanım kabulü ile birlikte her kullanım için 1-1,5 gramdır ve kişinin uyuşturucu taciri sayılabilmesi için üzerinde yıllık kullanımdan fazla bir miktar buldurması gereklidir (Yargıtay CGK, 2013/423).

Uyuşturucu madde buldurma ve kullanma suçlarına yol açabilecek bir diğer unsur toplumsal bağların, özellikle aile bağlarının zayıflamasıdır. Sosyal alandan veya sosyalizasyon sürecinden soyutlanmış olan, özel alanda ailevi problemler yaşayan birey veya aile içerisindeki bağları kopuk olan birey çareyi uyuşturucu maddede bulacak ve suçlu konuma düşecektir. Aile kurumunun kişiyi sosyolojik ve psikolojik olarak koruma işlevinin bulunduğu genel itibarıyla kabul gören bir durumdur. Bu işlevin yerine getirilememesinden kaynaklı olarak birey korunmadan mahrum kalacak, suç faaliyetlerinde yer alma olasılığı artacaktır.

Türk Ceza Kanunu'na göre, "Aile Hukukundan Kaynaklanan Yükümlülüğün İhlali" madde 233/1/2/3'e istinaden suçtur ve bu suçu işleyen kişi, bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu suç, içerisinde, cezası farklı ve bir yılı geçmemek şartıyla; "Bakım, Eğitim veya Destek Olma Yükümlülüğünün İhlali", "Hamile Kişiyi Terk Etme", "Anne-Babanın Çocuklara Zarar Verecek Şekilde Davranması" suçlarını barındırmaktadır (TCK, m. 233).

Grafik 6. Siirt İli 2009-2019 Yılları Arası "Aile Hukukundan Kaynaklanan Yükümlülüğün İhlali" Suçunun Oransal Değişimi
(Kaynak: SİEM, 2009-2019)

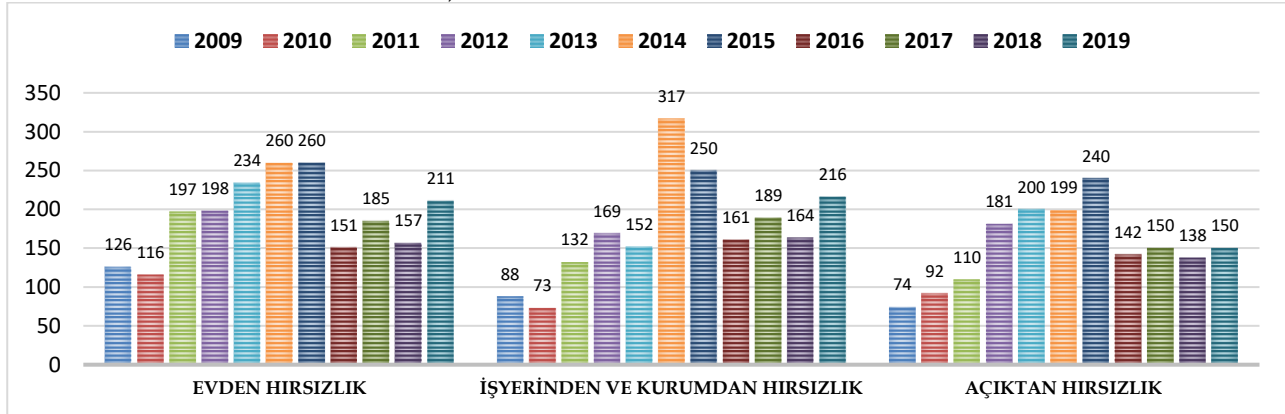
Grafik 6'da da görüleceği üzere, bahsedilen bu suçun Siirt'te artış gösterdiği saptanmıştır. Bu suçtan kayıt altına alınan kişilerin sayısı 2009 yılında 3, 2019 yılında ise 84 kişi (%2700 değişim) olmuştur. Son on bir yıllık süreçte bu kanun ile ihtilaf yaklaşık yirmi yedi kat artış göstermiştir.

Aile hukukundan kaynaklanan yükümlülüğün ihlal edilmesi suçunun ortaya çıkışını etkileyen en temel husus geleneksel aile bağlarının zayıflamasıdır. Geleneksel aile yapısı içerisinde aile fertlerine aile bireylerinin bakımı, eğitimi ve onlara destek olunması görevi verilmiş; hamile olan eşin, kardeşin, annenin veya yakın akrabasının terk edilmesi men edilmiş; özellikle anne ve baba ile ilişkiler mühim kabul edilmiştir. Modernlik, özellikle bireyselleşme ve kentleşme ile beraber

geleneksel yapıda olan diğer kurumlar gibi aile kurumu değişim yaşımiş, işlevlerinde zayıflamalar görülmüştür. Aile bağlarının güçlü olması kişileri dış dünyaya karşı korumaktadır. Bağların zayıflamasıyla birlikte birey dış dünyaya karşı savunmasız kalacak, bu durum sapma veya suç olgusunun ortaya çıkışında etkili olacaktır.

Aile hukukundan kaynaklanan yükümlülüğün ihlal edilmesindeki artışın bir diğer önemli sebebi teknolojinin gelişimidir. Aile içerisinde bağların güçlü kılınması aile fertlerinin iletişiminin yoğunluğu ile mümkündür. Teknolojinin gelişmesi ve buna bağlı olarak iletişim ve haberleşme olanaklarının artması ile birlikte aile ferleri arasındaki etkileşim veya iletişim zayıflamıştır. Bu durum da kopuk aile bağlarının ortaya çıkışını tetiklemiştir. Aile bağlarının zayıf veya kopuk olması bireyi suç faaliyeti içine itebilecek bir neden olarak gösterilebilmektedir.

Hırsızlık suçu, Türk Ceza Kanunu 141, 142, 143, 144, 145, 146 ve 147. maddelerinde düzenlenmiştir. Madde 141'e göre, "zilyedinin rızası olmadan başkasına ait taşınır bir malı (ekonomik bir değer taşıyan her türlü enerji de taşınır mal sayılır), kendisine veya başkasına bir yarar sağlamak amacıyla bulunduğu yerden alan kimse" bu suçu işlemiş sayılmaktadır ve bu kişiye bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilir. Madde 142'de nitelikli hırsızlık suçu düzenlenmiş iken; madde 143'te hırsızlık suçunun gece vakti işlenmesi hâlinde, verilecek cezanın üçte birine kadar artırılacağı bilgisi mevcuttur. Madde 145'te hırsızlık konusu malın değerinin az olmasından kaynaklı olarak verilecek hükümden; madde 146'da "kullanma hırsızlığı"ndan; madde 147'de ise hırsızlığın zorunluluk halinde gerçekleşmesi durumunda uygulanacak hükümlere değinilmiştir (TCK, m. 141, m. 142, m. 143, m. 144, m. 145, m. 146, m. 147).

Grafik 7. Siirt İli 2009-2019 Yılları Arası "Evden Hırsızlık, İşyerinden ve Kurumdan Hırsızlık, Açıkta Hırsızlık" Suçlarının Oransal Değişimi
(Kaynak: SIEM, 2009-2019)

Grafik 7'de de görüleceği üzere, Siirt'te son on bir yıllık süreçte işlenen hırsızlık (evden hırsızlık, işyerinden-kurumdan hırsızlık, açıkta hırsızlık) suçu toplamı 5.682 olmuştur. Ayrıca bu suç, asayiş suçları arasında "kasten-taksirle yaralama" suçundan sonra en fazla işlenen suçtur. Hırsızlık suçu ile ilgili son on bir yıllık süreç ele alındığında; suç oranının özellikle 2013, 2014 ve 2015 yıllarında fazlaca artış gösterdiğini, genel itibariyle de söz konusu süreçte, sadece 2009 ve 2019 yılları oranlandığında, yaklaşık olarak iki kat artış sergilediği belirtilebilir. Hırsızlık suçu, suçun ortaya çıkışını etkileyen faktörler içerisinde, belki de en fazla "ekonomik durum" değişkeninden etkilenen suç olarak karşımıza çıkmaktadır. Çalışmamız için elde ettiğimiz veriler içerisinde suçluların ekonomik durumlarını belirten herhangi bir skala olmamakla birlikte, genel itibariyle, ekonomik durumun gelişmişliği ile suç işleme faaliyeti arasında ters orantının mevcut olduğunu söyleyebiliriz.

Grafik 7'ye göre, evden hırsızlık suçunu işleyen kişilerin sayısı 2009 yılında 126, 2019 yılında ise 211 kişi (%68 değişim); işyerinden ve kurumdan hırsızlık suçunu işleyen kişilerin sayısı 2009 yılında 88, 2019 yılında ise 216 kişi (%156 değişim); açıkta hırsızlık suçunu işleyen kişilerin sayısı ise 2009 yılında 74, 2019 yılında ise 150 kişi (%103 değişim) olmuştur. Ayrıca bahsedilen bu hırsızlık türlerinden en fazla işleneni sırasıyla toplamda 2.095 suç sayısı ile evden hırsızlık, işyerinden ve kurumdan hırsızlık sayısı toplamda 1.911 ve açıkta hırsızlık sayısı ise 1.676'dır.

Türkiye’de daha önceki dönemlerde uygulamada bulunup 1974’te alımı durdurulan ve 2008 yılında emniyet hizmetleri sınıfına alınan çarşı ve mahalle bekçiliği kadroları (Resmî Gazete, 2008/05/20080508-4), 29 Nisan 2017 tarihinde çıkarılan 690 Sayılı KHK ile tekrar alım gerçekleştirilmiştir (Resmî Gazete, 2017/04/20170429-M1-2). Çeşitli araştırmalar, Türkiye’de çarşı ve mahalle bekçiliği uygulamasının devreye sokulmasıyla birlikte, 2018-2020 yılları arasında asayiş suçlarında, özellikle mala karşı işlenmiş suçlarda, hırsızlık (evden hırsızlık, işyerinden-kurumdan hırsızlık, açıktan hırsızlık) suçunda azalmalar olduğunu ortaya koymuştur (<https://www.trthaber.com/haber/turkiye/bekciler-goreve-basladi-asayis-olaylari-azaldi-465824.html> Erişim Tarihi: 25.08.2020). Siirt ilinde çarşı ve mahalle bekçiliği uygulaması devreye sokulduktan sonra aynı durumun gerçekleştiği söylenebilir. Grafik incelendiğinde 2018 yılı ve sonrası için özellikle mala zarar verme, evden hırsızlık, işyerinden-kurumdan hırsızlık, açıktan hırsızlık suçlarında oransal olarak bir azalma ile karşılaşılmaktadır. Bahsedilen bu azalışın nedeni çarşı ve mahalle bekçiliği uygulamasının başarısı olarak gösterilebilir.

2.2. Siirt İlinde Kaçakçılık ve Organize Suçların Genel Görünümü

Kaçakçılık ve organize suçlarla mücadele daire başkanlığına bağlı üç birimce; kaçakçılık suçları, organize suçlar ve mali suçlar birimlerine göre suçlar tanım görmüştür. Emniyet Genel Müdürlüğü resmi internet sitesine göre kaçakçılık suçu şu şekilde tanımlanmaktadır: “Eşya ve ürünlerin gümrük vergilerinin az ödenmesi ya da hiç ödenmemesi için yasa dışı yollarla ülkemize sokulması sonucu iç piyasada satılması kaçakçılık fiilini oluşturmaktadır. Bununla birlikte tütün mamulleri, alkollü içki, akaryakıtın mevzuatla belirlenen şartlar dışında illegal olarak üretilmesi ve kültür/tabiat varlıklarımızın izinsiz ticareti ile yurt dışına çıkarılması da kaçakçılık suçu olarak kabul edilmektedir.” Yine buradaki tanıma göre organize suç örgütü; “tehdit ve şiddet uygulayan, bünyesinde açık veya gizli iş bölümü bulunan, hiyerarşik yapıya sahip, suç işlemeyi süreklilik haline getirmiş, suç işlemeye elverişli malzemeye sahip, haksız çıkar sağlamayı amaçlayan ve ez az üç kişiden oluşan yapılar” olarak tanımlanırken; Mali suçların kapsamına ise yolsuzluk (ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, kamu kurumu dolandırıcılığı, rüşvet, zimmet, irtikâp, denetim görevinin ihmali, nüfuz ticareti, kamu görevlisinin ticareti vs. gibi suçlar), sahtecilik (parada sahtecilik ve belgede sahtecilik) ve ekonomik suçlar (nitelikli dolandırıcılık, tefecilik, hileli iflâs, fiyatları etkileme vs. gibi suçlar) girmektedir (<https://www.egm.gov.tr/kom> Erişim Tarihi: 24.08.2020).

Tablo 4. Siirt İli 2009-2019 Yılları Arası Toplam Kaçakçılık ve Organize Suç Sayıları

YIL	ŞUBE - SUÇ SAYISI						TOPLAM
	Kaçakçılık	Organize	Mali				
2009	42	90	238				370
2010	120	94	622				836
2011	154	146	851				1151
2012	283	124	899				1306
2013	248	142	431				821
2014	231	153	685				1069
2015	Kaçakçılık ve Organize İşlerle Mücadele (KOM)						359
2016	Kaçakçılık ve Organize İşlerle Mücadele (KOM)						1210
2017	Kaçakçılık ve Organize İşlerle Mücadele (KOM)						539
2018	Kaçakçılık ve Organize İşlerle Mücadele (KOM)						224
2019	Kaçakçılık ve Organize İşlerle Mücadele (KOM)						344
GENEL TOPLAM							8229

Kaynak: SİEM, 2009-2019.

Siirt ilinde son on bir yıllık dilimde gerçekleşen kaçakçılık ve organize suçlar yukarıdaki tabloda yer almaktadır. Tabloya göre, 2009-2019 yılları arasında Siirt ilinde bahsedilen suçların sayısının toplamı 8.229 olmuştur. Tablo 4’e göre, yıl bazlı kaçakçılık, organize ve mali suç dağılımı şöyledir: Bu suçları işleyen kişilerin sayısı 2009 yılında 370, 2019 yılında ise 344 kişi (-%8 değişim) olmuştur. Bahsedilen suçlar bazı dönemlerde artış, bazı dönemlerde ise azalış göstermiştir.

Sınır illerinde kaçakçılık suçunun yaygın olduğu bilinmektedir. Siirt ili, Türkiye’nin doğu ve güneydoğusunda yer alan sınır illeri ile komşu bir ildir. Bu illerden en önemli arasında Van ve Şırnak bulunmaktadır. Ülkeye kaçak yollarla sokulan mallar bahsedilen sınır illerine getirilir, oradan da köprü görevi gören illerden Türkiye’deki diğer bölgelere veya illere gönderilir. Siirt ili de

köprü konumunda bulunan, bu açıdan önemli iller arasında yer almaktadır. Van üzerinden gelen kaçak mallar, geçiş yolu olan Siirt'in Baykan ilçesi üzerinden, Şırnak üzerinden gelen kaçak mallar ise yine geçiş yolu olan Siirt'in Erüh ilçesi ve Merkez ilçesi üzerinden taşınır. Bu anlamda, kaçakçılık suçunun Siirt'teki oranlarını belirleyen en önemli durum sınır bölgelere yakın bir il oluşudur.

2.3. Siirt İlinde Suça Sürüklenmiş Çocukların Genel Görünümü

Hukukumuz tarafından çocuk, daha erken yaşta ergin olmuş olsa dahi, on sekiz yaşını doldurmamış kişi olarak kabul görmektedir (TCK, m. 6). Türk hukuk sisteminde "korunma ihtiyacı olan çocuk ve suça sürüklenmiş çocuk" tanımları 5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanununun 3. maddesinde yer almaktadır. İlgili kanunda özellikle üzerinde durulan husus, çocukların suçlu olarak görülemeyeceği, ancak suça sürüklenebileceği hususudur. Bundan kaynaklı olarak ilgili mevzuatta, suç ve çocuk kelimeleri birbirinden uzaklaştırılmış; suçlu çocuk, suç işlemiş çocuk tanımlamalarının yapılmasından özellikle kaçınılmıştır. Çocuk Koruma Kanunu'nun 3. maddesinde, korunma ihtiyacı olan çocuk; "bedensel, zihinsel, ahlaki, sosyal ve duygusal gelişimi ile kişisel güvenliği tehlikede olan, ihmâl veya istismar edilen ya da suç mağduru çocuk" olarak tanımlanırken; suça sürüklenmiş çocuk ise, "kanunlarda suç olarak tanımlanan bir fiili işlediği iddiası ile hakkında soruşturma veya kovuşturma yapılan ya da işlediği fiilden dolayı hakkında güvenlik tedbirine karar verilen çocuk" olarak tanımlanmıştır (ÇKK, m. 3).

Endüstrileşme ve bunun bir sonucu olarak kentleşmenin etkisi sonucu oluşan hızlı değişim süreçleri toplumu etkilemiş böylelikle işsizlik, ekonomik eşitsizlik, geleneklerden kopuş, nüfusun hızlı artışı (özellikle çocuk ve genç nüfusun artması) gibi durumlarla karşı karşıya kalmıştır (Yörükoğlu, 2013: 193). Bu anlamda toplumda yaşanan köklü değişimlere paralel olarak yoğun bir şekilde göçler yaşanmış; kitle iletişim araçlarının, medyanın da etkisi ile suça sürüklenmiş çocukların oranlarında artış görülmüştür (Yenisey, 2005: 19).

Suç eylemini gerçekleştirmiş çocuktan ilerde suçlu olmasını beklemek de ayrıca çocuğun suça sürüklenmesine; çocuğun kendisini suçlu olarak görmeye başlaması, ileriki yaşamında suçlu olmasına neden olabilmektedir. Nitekim, Kızmaz da çocuğun içerisinde yer aldığı ilk suç faaliyetinin gelecekte onun potansiyel suçlu olacağı anlamına gelmediğinin altını çizmektedir. Kızmaz'a (2004: 307) göre; çocuğun içerisinde yer aldığı ilk suç faaliyeti, tek başına ileriki yaşamında suçlu olmasının başlı başına nedeni olamaz. Çocuğun daha sonraki yaşamında suçlu konuma düşmesi, suç faaliyetleri içerisinde yer almasını belirleyebilecek farklı unsurlar olabilmektedir. Bireyin suç işlemeye başlama yaşı, yetiştiği ailenin durumu, aile bireylerinde var olan suç öyküleri, suçlu akranlarla bütünleşme düzeyi vs. gibi unsurlar bahsedilen unsurlardan temel olanlardır.

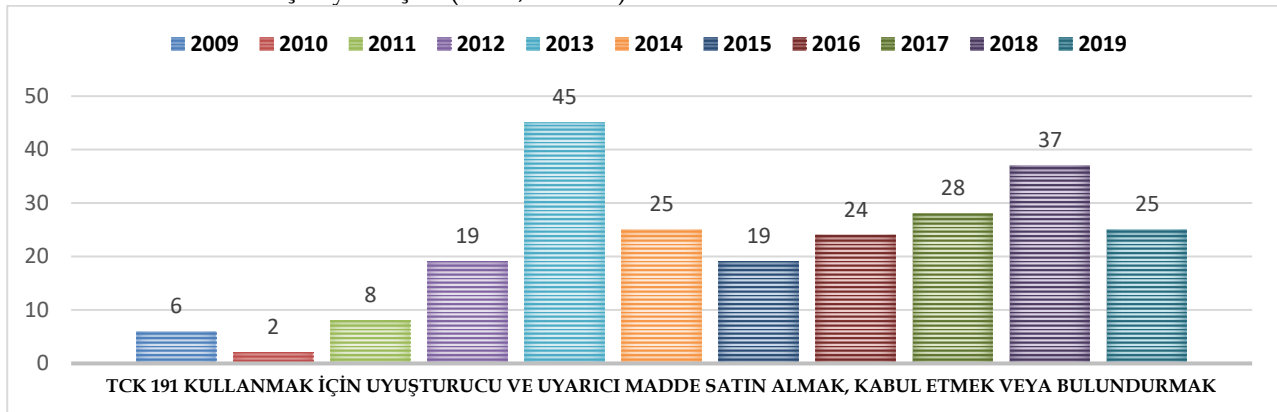
Tablo 5. Siirt İli 2009-2019 Yılları Arası Toplam Suça Sürüklenmiş Çocuk Sayıları

	SUÇ TÜRLERİ	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	TOPLAM	2009-2019 DEĞİŞİM %
1	KASTEN YARALAMA	98	165	139	153	162	221	161	135	175	153	222	1784	127
2	DIĞER (YAKLAŞIK 43 FARKLI SUÇ TÜRÜ)	64	62	56	85	128	104	146	92	122	148	112	1119	75
3	İŞYERİNDEN VEYA KURUMDAN HIRSIZLIK	19	30	36	40	46	112	81	56	78	96	78	672	311
4	AÇIKTAN HIRSIZLIK	32	27	41	81	72	65	71	39	57	57	43	585	35
5	EVDEN HIRSIZLIK	18	19	8	17	40	36	37	26	21	49	51	322	184
6	MALA ZARAR VERME	16	19	26	36	27	44	59	31	16	23	20	317	25
7	TCK 191 KULLANMAK İÇİN UYUŞTURUCU VE UYARICI MADDE SATIN ALMAK, KABUL ETMEK VEYA BULUNDURMAK	6	2	8	19	45	25	19	24	28	37	25	238	317
8	TAKSİRLE YARALAMA	12	18	15	18	22	18	23	17	16	27	15	201	25
9	SİLAHLI TERÖR ÖRGÜTÜ KURMA, YÖNETME VEYA ÜYE OLMA, TERÖR ÖRGÜTÜNÜN PROPAGANDASINI YAPMAK	0	0	2	0	7	20	88	25	6	23	8	179	800
10	TEHDİT	6	6	11	10	9	5	9	5	11	8	18	98	300
11	YAĞMA (GASP)	8	4	4	15	8	13	15	9	5	3	1	85	-700
12	HAKARET	2	10	21	13	5	7	10	3	3	4	5	83	150
	TOPLAM	100	105	136	209	235	233	331	179	163	231	186	5683	86

Kaynak: SİEM, 2009-2019.

Tablo 5'e göre, Siirt ilinde, çocukların ihtilafli bulunduğu suç sayısı toplamı son on bir yıllık süreçte 5.683 olmuştur. 54 farklı suç türü belirtilmişken, bu suçlar arasında, çocukların en fazla ihtilafa olduğu suç kasten-taksirle yaralama suçu (1.985) olup, bu suçu sırasıyla hırsızlık (işyerinden ve kurumdan hırsızlık, açıktan hırsızlık, evden hırsızlık toplamda 1.579), mala zarar verme (317), kullanmak için uyuşturucu ve uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak (238) vs. gibi suçlar takip etmektedir. Yıl bazlı karşılaştırma yapıldığında, son üç yıl (580) ve çalışma verileri içinde bulunan ilk üç yıl (341) karşılaştırıldığında, suç sayılarının %90 civarında arttığını söylemek mümkündür. Oransal açıdan son on bir yıllık süreçte en fazla artış gösteren suç türü "kullanmak için uyuşturucu ve uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak" suçu olup, yaklaşık dört kat artış sergilemiştir. Ayrıca hırsızlık suçlarının da artışının (%177) kayda değer olduğunu belirtmelidir.

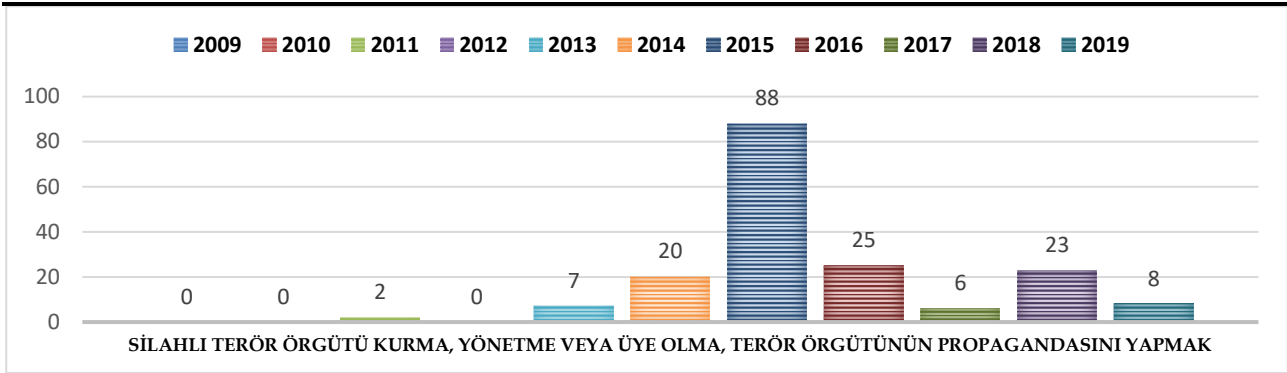
Daha önce de belirtildiği üzere (Grafik 5), mevzuatımıza göre "Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alan, kabul eden veya bulunduran ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak" fiilleri suç sayılmıştır (TCK, m. 191).

Grafik 8. Siirt İli 2009-2019 Yılları Arası Suça Sürüklenmiş Çocuklarda İşlenen "TCK m. 191- Kullanmak İçin Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Satın Almak, Kabul Etmek veya Bulundurmak" Suçunun Oransal Değişimi
(Kaynak: SİEM, 2009-2019)

Siirt ilinde, 2009-2019 yılları arasında suça sürüklenmiş çocuk istatistikleri incelendiğinde, bu on bir yıllık dilimde bu suçun yüksek artışı göze çarpmaktadır. Süreçle, uyuşturucu maddenin temininin basitleşmesiyle birlikte, bu suç faaliyetinde yer alıp bu kanun ile ihtilafa düşen çocuk sayısı yaklaşık beş kat artmıştır. Grafik 8'e göre, bu suçtan 2009 yılında 6, 2019 yılında ise 25 (%317 değişim) çocuk bahsedilen suça sürüklenmiş ve korunmaya ihtiyaç duymuştur.

Türk Ceza Kanunu madde 220 ve 314'e istinaden, suç işlemek amacıyla örgüt-silahlı örgüt kurmak suç sayılmış ve ilgili maddelerde yaklaşık on bir bentte suç durumları ve cezaları hakkında detaylı bilgi verilmiştir. Ayrıca örgüt propagandasının da suç sayıldığı ve cezai karşılığının geçtiği 220. maddenin 8. Bendi şu şekildedir (TCK, m. 220, m. 314): "Örgütün cebir, şiddet veya tehdit içeren yöntemlerini meşru gösterecek veya övecek ya da bu yöntemlere başvurmayı teşvik edecek şekilde propagandasını yapan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu suçun basın ve yayın yolu ile işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır."

Grafik 9. Siirt İli 2009-2019 Yılları Arası Suça Sürüklenmiş Çocuklarda İşlenen “Silahlı Terör Örgütü Kurma, Yönetme veya Üye Olma, Terör Örgütünün Propagandasını Yapmak” Suçlarının Oransal Değişimi

(Kaynak: SİEM, 2009-2019)

Silahlı terör örgütü kurma, yönetme veya üye olma, terör örgütünün propagandasını yapmak suçlarına ihtilaflik durumunu içeren grafik 9’a göre, 2009, 2010 ve 2012 yılında herhangi bir kayıt bulunmazken; bahsedilen suça sürüklenen çocuk sayısı 2011 yılında 2, 2013 yılında 7, 2014 yılında 20, 2015 yılında 88, 2016 yılında 25, 2017 yılında 6, 2018 yılında 23 ve 2019 yılında 8 olmuştur. Grafikte yıl bazlı artış oranlarına bakıldığında 2014-2015-2016 yıllarındaki artış göze çarpmaktadır.

6-8 Ekim 2014 tarihlerinde gerçekleşen “Kobani Olayları” sırasında PKK terör örgütü sözde gençlik-çocuk yapılanması (YDG-H / Terör Örgütü PKK Yurtsever Devrimci Gençlik Hareketi) olarak bahsedilen grupların gerçekleştirdikleri suç eylemleri, bu yıllarda bahsedilen artışın sebebi olarak gösterilebilir. Daha önceki dönemlerden başlayarak özellikle 2014-2015-2016 yıllarında şahlanan PKK örgütü gençlik-çocuk yapılanmasında gençler ve çocuklar silahlandırılmış ve organize halde örgüt üyesi konumunda kabul edilip, istismar edilerek örgüt şehir içi suç eylemlerinde kullanılmış; bundan kaynaklı olarak da çocuklar ve gençler hakkında silahlı terör örgütü kurma, örgüt üyesi olma, terör örgütünün propagandasını yapmak suçlarından dolayı kayıt açılmıştır.

Modernleşme ile birlikte, daha önce de değinildiği üzere, aile işlevsel açıdan derin değişiklikler yaşanmıştır. Geleneksel aile modelinde, aile üyeleri doğdukları günden hayatlarının son bulduğu güne kadar aile bünyesinde korunmuş, entegrasyon sürecini olumlu geçirmiş, bir birliktelik içerisinde olmuşlardır. Modern aile yapısının benimsenmesi ile birlikte değişim yaşanmış, aile kuruluşundan çok kısa bir süre sonrasında dağılmaya, parçalanmaya başlamış; özellikle çocuklar yeni aile modelinde yetişkin olarak kabul edildiği anda ailenin içinden çıkarılıp bu bütünlükçü yapıdan soyutlanmışlardır.

Modern hayatın başlaması ve bunun da bir sonucu olarak sanayi bölgelerine doğru göç faaliyetlerinin artması ve de kentleşme sürecinin başlaması yoğun bir bireyselleşmeye neden olmuştur. Yoğun bireyselleşme olgusu ailenin geleneksel yapısını bozmuş, aile bağlarının ve aidiyetlik duygusunun zayıflamasına, nesiller arasındaki iletişimin ve etkileşimin, güven hissini azalmasına, korunaksız ve güvenden yoksun bir ortamın oluşmasına neden olmuştur. Dolayısıyla da bu durum sapma ve suç olgusunun ortaya çıkışını tetiklemiştir. Ailedeki bu değişim ile birlikte, ailenin önceden var olan eğitim, destekleme, koruma, toplumsallaştırma ve dayanışma gibi işlevleri yok olmaya başlamış, özellikle çocukların sosyalleşme süreci sekteye uğramış, modern aile bahsedilen bu işlevleri yerine getirememiştir. Bahsedilen bu işlevler aynı zamanda çocuğun suç faaliyetlerine karşı korunmasını da sağlayan işlevlerdir. Bunlardan yoksun olan çocuklar, toplumun olumsuz etkenlerine karşı çok daha fazla savunmasız hale gelmiş, suç olgusu ile karşı karşıya kalmışlardır.

Sonuç ve Değerlendirme

Suç olgusu, güvenlik problemlerinin, endişenin, tedirginliklerin, korkunun ve normsuzluğun kaynağı olan önemli problemlerin başında gelmektedir. Suç, diğer sosyolojik olgularda olduğu gibi, insanlık tarihiyle başlamış ve tarih sahnesinden silinememiş çok eski bir olgu olarak kabul

edilmektedir. Suç olgusunun toplum içerisinde tamamen ortadan kalkığını söyleyememekle birlikte, gelecekte de sosyal alanda olumsuzluklar yaratabilecek en önemli unsurlardan olduğu belirtilebilir. Bu açıdan suçun tamamen ortadan kaldırılması veya yapılabildiği ölçüde azaltılması önem arz etmektedir. Bunun için çeşitli suç önleme programları geliştirilmiş ve belirli dönemlerde uygulamaya konulmuştur.

Çalışmamızda, veriler ışığında suç olgusunun izahı sürecinde cinsiyetin, yaşın, eğitim durumunun, medeni durumun ve bunlar ile birlikte çeşitli değişkenlerin suç ve suçluluk ile oldukça ilintili unsurlar olduğu fikri barınmaktadır. Bu anlamda, Siirt ilinde suç eylemlerinde bulunan kişilerin genel itibariyle bakıldığında, çoğunlukla erkek, düşük eğitimli, evli ve çeşitli değişkenlerden etkilenen bireyler olduğu saptanmıştır.

Siirt ilinde, 2009'dan 2019'a kadar geçen sürede, suç oranlarında yaklaşık iki kat artış yaşanmıştır. Siirt ilinde, son on bir yıllık süreçte yaklaşık %10'luk bir nüfus artışı yaşamış olmasına rağmen; nüfus ve suç oranları karşılaştırıldığında suç oranlarının bu denli (yaklaşık iki kat) artış göstermesi manidar bulunmuş ve bu artış yaşanan toplumsal, psikolojik, ekonomik değişim ve dönüşümlere bağlanmıştır. Dünya ve Türkiye ile paralel olarak değişim gösteren çeşitli toplumsal etmenlerin; teknolojik gelişmelerin, kitle iletişim araçlarının her alanda yaygınlaşmasıyla birlikte gerçekleşen kontrolsüz kentleşme, iç ve dış göçler, hızlı nüfus artışı, sosyal veya siyasal istikrarsızlık, göç-göçmen faaliyetlerinin hızlanması, toplumsal bağların zayıflaması, yoğun olarak küreselleşmenin etkisinin görülmesi, cezaların caydırıcı olmaması, modernleşmenin veya sanayileşmenin etkisi sonucu toplumlar değişmiştir. Aile yapısı, eğitim düzeyi, medeni durum, akran grupları, kültürel yapı ve tüm bunların da etkisi ile suç işlemenin kolaylaşması veya yeni suç çeşitlerinin ortaya çıkmış olması gibi faktörlerin de etkisi sonucu toplumsal ilişkilerde, davranışlarda bir değişme yaşanmış; meydana gelen bu değişimlerin, Siirt ili suç oranlarının artmasında da etkili olmuş olduğu söylenebilir.

Türkiye genelinde, Siirt ili özelinde, yüksek oranlı suçluluğun nedenlerini sosyal ve kültürel faktörlerde aramak gerekmektedir. Bu çerçevede Siirt ilindeki görece geleneksel yapının varlığının zayıflaması, dolayısıyla sosyal sermayenin de zayıf olması, yüksek suçluluk oranının önde gelen temel nedenini oluşturmaktadır. Özellikle bireylerin toplumsal bağlılıklarının zayıflaması yüksek suçluluk oranının nedenini açıklamaktadır. Suçluluk oranının yüksek olması sosyal sermayenin zayıf olması ile yakından ilintilidir. Sosyal sermayenin zayıf olduğu geleneksel yapı ile birlikte suç oranlarında da artışlar yaşanabilmektedir.

Kadının kamusal alanda (çalışma hayatı, siyasal alan vs.) yer almayışı, kadının sosyal hayata aktif katılımının az olması ile birlikte, bu durum Siirt'teki suç oranlarına da yansımış, bahsedilen yıllar arasında gerçekleşen suçların %76'sını erkekler, %24'ü kadınlar tarafından işlendiği saptanmıştır. Yani Siirt'te gerçekleşen suç faaliyetleri içerisinde erkekler, kadınlara oranla daha fazla yer almaktadırlar. Medeni durum göz önünde bulundurulduğunda, evli olanların; bekar, boşanmış ve dul olanlara oranla daha fazla suç işlemiş oldukları saptanmıştır. Ayrıca eğitim durumu ile suçluluk arasında güçlü bir ilişki olduğu realitesi çalışmamızda da belirgin olup, elde edilen veriler ışığında, eğitim seviyesi ile suç faaliyetlerine katılım arasında ters orantı bulunmuştur. En fazla suç işleyenler ilkokul ve ortaokul mezunu iken, en az suç işleyen kişiler lisansüstü mezunu olan kişiler olduğu ortaya konmuştur.

Siirt emniyet il müdürlüğüne kayıt altına alınmış yaklaşık 114 asayiş suç türü bulunmakta iken, bu suçların başında yaralama (taksirle veya kasten yaralama) suçu, onu hırsızlık (evden hırsızlık, işyerinden-kurumdan hırsızlık, açıktan hırsızlık) suçu takip etmektedir. Kullanmak için uyuşturucu ve uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak suçları (yaklaşık yirmi kat), aile hukukundan kaynaklanan yükümlülüğün ihlali ile ilgili suçlar (yaklaşık on sekiz kat), reşit olmayanla cinsel ilişki suçu (yaklaşık dört kat), tehdit suçu (üç kattan fazla), intihara teşebbüs, intihara yönlendirme suçları (yaklaşık üç kat) fazlaca artış gösteren suçlardır.

Siirt ili, Türkiye'nin doğu ve güneydoğusunda yer alan sınır illeri ile komşu bir ildir. Ülkeye kaçak yollarla sokulan mallar bahsedilen sınır illerine getirilir, oradan da köprü görevi gören illerden Türkiye'deki diğer bölgelere veya illere gönderilir. Siirt ili de köprü konumunda bulunan,

bu açıdan önemli iller arasında yer almaktadır. Bu anlamda, kaçakçılık suçunun Siirt'teki oranlarını belirleyen en önemli durum sınır bölgelere yakın bir il oluşudur.

İşsizlik, Siirt'teki suçluluk üzerinde oldukça etkili bir olgudur. Elde edilen verilere göre, Siirt'te işsizlik oranı Türkiye ortalamasının çok altındadır. İşsizliğin ve istihdamın suç faaliyetlerini etkileyebilecek unsurlar olması ön kabulünden yola çıkarak Siirt'teki suç oranlarının artışının yüksek olması aynı zamanda bu durumla da açıklanabilmektedir.

Siirt ilinde suç oranlarının artış görülmesinde etkili olan unsurlar arasında göç olgusu yer almaktadır. Göç faaliyeti içerisinde olup göç eden kişiler ve aynı zamanda göç edilen yerde yerleşik olarak bulunan kişiler göç olgusundan etkilendikleri için suç eylemlerine daha yatkın hale gelebilmektedirler. Siirt ili hem göç alan hem de göç veren bir il olduğundan, göç olgusunun Siirt'teki suçluluk durumu üzerinde etkili olduğu söylenebilir.

Kullanmak için uyuşturucu ve uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak suçlarının, Siirt ilinde, on bir yıllık süreç içerisinde arttığı görülmektedir. Son on yıllık süreçte bahsedilen suçun artmasında etkili olan etmenlerin başında "kolay ulaşılabilirlik" gelmektedir. Uyuşturucu maddeyi elde etme özellikle iletişim ve haberleşme olanaklarının gelişmesi ile birlikte eskiye oranla daha fazla olanaklı olmuştur. Bahsedilen suçun son on bir yıllık süreçte artış göstermesinde etkili olabilecek bir diğer unsur, belirli sınırların aşılmasıyla kaydıyla uyuşturucu bulundurma veya kullanmanın cezai yaptırımının az olmasıdır. Ayrıca uyuşturucu madde bulundurma ve kullanma suçlarına yol açabilecek bir diğer unsur toplumsal bağların, özellikle aile bağlarının zayıflamasıdır. Sosyal alandan veya sosyalizasyon sürecinden soyutlanmış olan, özel alanda ailevi problemler yaşayan birey veya aile içerisindeki bağları kopuk olan birey çareyi uyuşturucu maddede bulacak ve suçlu konuma düşecektir.

Aile hukukundan kaynaklanan yükümlülüğün ihlal edilmesi suçu da artış gösteren suçlar arasında yer almaktadır. Bahsedilen suçun artışında etkili olan en temel husus geleneksel aile bağlarının zayıflamasıdır. Ayrıca, bir diğer önemli sebebi teknolojinin gelişimidir. Teknolojinin gelişmesi ve buna bağlı olarak iletişim ve haberleşme olanaklarının artması ile birlikte aile ferleri arasındaki etkileşim veya iletişim zayıflamıştır. Modernlik, özellikle bireyselleşme ve kentleşme ile beraber geleneksel yapıda olan diğer kurumlar gibi aile kurumu değişim yaşamış, işlevlerinde zayıflamalar görülmüştür. Bağların zayıflamasıyla birlikte birey dış dünyaya karşı savunmasız kalacak, bu durum sapma veya suç olgusunun ortaya çıkışında etkili olacaktır.

Çocukların en fazla ihtilafta olduğu suç kasten-taksirle yaralama suçu olup, bu suçu sırasıyla hırsızlık, mala zarar verme, kullanmak için uyuşturucu ve uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak vs. gibi suçlar takip etmektedir. Çocukların suça sürüklenmesinde etkili olabilecek en temel unsur aile bağlarının zayıflaması iken, ayrıca daha önce de bahsedilen çeşitli toplumsal, ekonomik ve psikolojik değişkenlerden etkilenen çocuklar suç faaliyetleri içerisinde yer alabilmektedirler.

Siirt ilinde, 2009 yılından günümüze kadar geçen süre içerisinde, suça sürüklenmiş çocuk istatistikleri incelendiğinde, bu on bir yıllık süreçte "kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alan, kabul eden veya bulunduran ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak" suçunun fazlaca artışı saptanmıştır. Süreç içerisinde, uyuşturucu maddenin temininin basitleşmesiyle birlikte, bu suç faaliyetinde yer alıp bu kanun ile ihtilafa düşen çocuk sayısı yaklaşık beş kat artmıştır. Bu artışın nedeni, modern aile yapısının benimsenmesi ile birlikte ailede gerçekleşen değişim sürecinde aranmıştır. Böylelikle, ailenin kuruluşundan çok kısa bir süre sonrasında aile dağılmaya, parçalanmaya başlamış, ailedeki bu değişim ile birlikte, ailenin önceden var olan eğitim, destekleme, koruma, toplumsallaştırma ve dayanışma gibi işlevleri de yok olmaya başlamıştır. Bahsedilen işlevler, aynı zamanda çocuğun suç faaliyetlerine karşı korunmasını da sağlayan işlevlerdir. Bu işlevlerden yoksun olan çocuklar, toplumun olumsuz etkenlerine karşı çok daha fazla savunmasız hale gelmiş, uyuşturucu maddeye daha fazla yakınlaşmış, suç olgusu ile karşı karşıya kalmışlardır.

6-8 Ekim 2014 tarihlerinde gerçekleşen "Kobani Olayları" sırasında PKK terör örgütü sözde gençlik-çocuk yapılanması olarak bahsedilen grupların gerçekleştirdikleri suç eylemleri nedeniyle çocuklar ve gençler hakkında "silahlı terör örgütü kurma, örgüt üyesi olma, terör örgütünün

propagandasını yapmak" suçlarından dolayı kayıt açılmıştır. Bundan kaynaklı olarak, 2014, 2015 ve 2016 yıllarında bu suçların terör olaylarının artmasıyla birlikte oranları da arttığı gözlemlenebilmektedir.

Daha önce de belirttiğimiz üzere, suç tamamen ortadan kaldırılabilecek bir olgu değildir. Bu açıdan, suç oranlarının düşürülmesi ya da en azından yükselmemesi için çeşitli tedbirlerin alınması, uygun önleme faaliyetlerinin devreye sokulması gerekmektedir. Suç önleme alanında özellikle önem arz eden toplum destekli polislik uygulamasına önem verilmeli, vatandaşlar bilgilendirilerek suç önleme faaliyetlerine dahil edilmelidir. Suç faaliyeti üzerinde oldukça etkili olduğu bilinen düşük düzeydeki ekonomik yapı, işsizlik, yoksulluk, aile sorunları, aile bağlarının zayıflaması, ilgisizlik, suçlu akran grupları gibi unsurların etkilerinin asgari düzeye indirilebilmesi için çeşitli önlemlerin alınması veya çeşitli programların devreye sokulması gerekmektedir.

Cezai caydırıcılığın, suç faaliyetinin önlenmesi adına önemli bir faktör olduğu bilinen bir gerçektir. Daha önce de değinildiği üzere, uyuşturucu madde kullanımı veya bulundurması gibi suçların cezai yaptırımlarının az olması bu tür suçların artmasında etkili olmuştur. Bu tarz suçların azaltılması, önlenmesi için hukuki bir düzenlemenin acilen gerçekleştirilmesi önem arz etmektedir.

Eğitim düzeyinin yükseltilmesi için gerekli tedbirlerin alınması, özellikle çocuklar ve gençler olmak üzere tüm halkın eğitimi çok önem arz etmekte iken, ülkenin genel ekonomik seviyesinin yükseltilmesi, sosyal refahın sağlanması, sosyal hizmet faaliyetlerine ağırlık verilmesi, suçluluğun tekrarının önlenmesi için çaba harcanması, göçlere sebep olan olumsuz koşulların ortadan kaldırılması vs. konularda önlem alınması, çeşitli uygulamaların devreye sokulması gerekmektedir.

Kaynakça

- 5757 Sayılı Kanun. (2020, 08 24). Resmi Gazete: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2008/05/20080508-4.htm> adresinden alındı
- Arıkan, R. (2007). *Araştırma Teknikleri ve Rapor Hazırlama*. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Arıkan, R. (2013). *Araştırma Yöntem ve Teknikleri*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Asayiş Suçları*. (2020, 08 20). Emniyet Genel Müdürlüğü: <https://www.egm.gov.tr/asayis-suclari> adresinden alındı
- Ayhan, İ., & Çubukçu, K. (2007). Suç ve Kent İlişisine Ampirik Bakış: Literatür Taraması. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(5), 30-55.
- Aytaç, M., Aytaç, S., & Bayram, N. (2007). Suç Türlerini Etkileyen Faktörlerin İstatistiksel Analizi. 8. *Türkiye Ekonometri ve İstatistik Kongresi, İnönü Üniversitesi, Malatya, 24-25 Mayıs*, ss.1-7.
- Bekçiler Göreve Başladı, Asayiş Olayları Azaldı*. (2020, 08 25). TRT Haber: <https://www.trthaber.com/haber/turkiye/bekciler-goreve-basladi-asayis-olaylari-azaldi-465824.html> adresinden alındı
- Çakmak, C. (2015). Suçun Belirleyicileri Olarak Başlıca Ekonomik Risk Faktörleri. *AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(4), s. 125-184.
- Dolu, O. (2011). *Suç Teorileri: Teori, Araştırma ve Uygulamada Kriminoloji*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Dolu, O. (2013). Suç ve Sapma Teorileri. *Suç Sosyolojisi* (s. 2-23). içinde Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Web-Ofset Tesisleri.
- Dönmezer, S. (1994). *Kriminoloji*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım Anonim Şirketi.
- En Yaşanılır İller*. (2020, 08 25). İnternet Haber: <https://www.internethaber.com/sehirlerin-suc-oranlari-foto-galerisi-1184346.htm?page=62> adresinden alındı
- Esgün, E. (2004). Suçun Sosyolojik ve Kriminolojik Analizi. *Polis ve Sosyal Bilimler Dergisi*(1), 249-255.
- Geleri, A. (2003). *Önleyici Polislik*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- İçli, T. (2003). Toplumdan Kopuş: Suç ve Şiddet. İ. Sezal (Dü.) içinde, *Sosyolojiye Giriş*. Ankara: Martı Yayınları.
- İçli, T. G. (1993). *Türkiye'de Suçlular, Sosyal Kültürel ve Ekonomik Özellikleri*. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Kültür Merkezi Yayını.
- Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı*. (2020, 08 24). Emniyet Genel Müdürlüğü: <https://www.egm.gov.tr/kom> adresinden alındı

- Karababa, A. (2007). Kahramanmaraş'ın Suç Profili ve Çözüm Önerileri. *Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi - Kahramanmaraş Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.*
- Karabey, C. N. (2020). Bilgi Kaynakları ve II. Elden Veriler. S. Ünal içinde, *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri* (s. 151-176). Erzurum: Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- KHK 690. (2020, 08 24). Resmi Gazete: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/04/20170429-M1-2.htm> adresinden alındı
- Kızmaz, Z. (2003). Ekonomik Yapı ve Suç: Bazı Araştırma Bulguları Üzerine Genel Bir Değerlendirme. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(2).
- Kızmaz, Z. (2004). Öğrenim Düzeyi Ve Suç: Suç- Okul İlişkisi Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(2), 291-319.
- Kızmaz, Z. (2005). Sosyolojik Suç Kuramlarının Suç Olgusunu Açıklama Potansiyelleri Üzerine Bir Değerlendirme. *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, 29(2), 149-174.
- Kızmaz, Z. (2018). Göç ve Suç Arasında Bir İlişki Var Mı?: Bütüncül Bir Bakış. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(2), 562-599.
- Yenisey, F. (2005). *Genç Ceza Hukukunun Yeniden Yapılandırılması Hakkında Bazı Düşünceler*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Yıldız, R., Öcal, O., & Yıldırım, E. (2010). Suçun Sosyoekonomik Belirleyicileri: Kayseri Üzerine Bir Uygulama. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*(36), 15-31.
- Yörükoğlu, A. (2003). *Çocuk Ruh Sağlığı -Çocuğun Kişilik Gelişimi ve Ruhsal Sorunları*. İstanbul: Özgür Yayınları.

Diğer Kaynaklar

- TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu
SİEM: Siirt İl Emniyet Müdürlüğü
TCK: Türk Ceza Kanunu
ÇKK: Çocuk Koruma Kanunu

Extended Abstract

Aim and Scope

The method of interpreting various statistical data with the aim of eliciting information about the social, cultural and economic variables of a province is among the methods that is principally adopted by researchers in social sciences. Crime statistics are among the statistics that are subjected to interpretation in order to ensure the exposition of the situation. In this study, the structure of crime and criminality in Siirt province have been examined by processing the data that obtained from official institutions from 2009 to 2019. It is aimed to interpret what type of crime indicates increase or decrease and what are the reasons for the increase and decrease, what are the social, cultural and economic causes in the incurrance of the crimes in those years aforementioned.

Methods

This study is a research consisting of theoretical stages and its descriptive feature is more predominant. In this study, official statistical data (Siirt Provincial Security Directorate and Turkish Statistical Institution Siirt Regional Directorate) have been processed in order to reveal the current appearance in terms of criminality and crime structure in Siirt province. A detailed analysis of the crime types and crime rates that occurred in the police responsibility zone between 2009 and 2019 in the province of Siirt has been emphasized. Secondary data are used in the study. Secondary data usually consist of any information, statistics or facts that may be required to describe an issue or a situation. The person conducting the quantitative or qualitative research, the secondary data receives from the relevant person, institution or organization. In this sense, the study aims to reveal the social situation by using the secondary data analysis method with the data obtained from the official state statistics and database of the province of Siirt.

Findings

The province of Siirt that is intensely immigrant-sending area has experienced a population increase of approximately ten percent in the last eleven years. Nevertheless, the crime rates in Siirt have increased approximately twice as much in the last eleven years. Considering the people that

committed criminal acts in Siirt in general, it was determined that criminals were mostly male, low educated, married and affected by various variables. Among the criminal acts that committed in Siirt during the aforementioned years, men were more involved in crimes than women were. Considering the marital status, of those who are married, it was determined that they committed more crimes than those who were single, divorced and widowed. In addition, the fact that there is a strong relationship between educational status and criminality is clear in our study, and in the light of the data obtained, an inverse proportion was found between education level and participation in criminal activities. Among the adults, crime that indicates proportional increase approximately twenty times more is "the crime of buying, accepting, and possession of sedative and stimulant substances for intended use" and reckless injury with intent is the one of the crime that the children mostly involved.

Conclusion

In addition to various social factors that vary in parallel with the world and Turkey; the widespread use of technological developments and increasing popularity of mass media that give rise to uncontrolled urbanization in all areas, internal and external migration, rapid population growth, social or political instability, acceleration of immigration-immigrant activities, weakening of social bond, the impact of intensive globalization, the impact of modernization or industrialization, societies have changed as a result. Criminal activities have increased in changing societies. As a province affected by this general situation, crime rates have increased in Siirt. It is necessary to investigate the reasons of high rate crime in social and cultural factors in Siirt province. Within this framework, the weakening of the relatively traditional structure and the weakness of social capital in the province of Siirt constitute the main reason for the high criminality rates.